

Vicepremierul Liviu Dragnea s-a întâlnit cu primarii din Timiș

Liviu Dragnea, vicepremierul României, s-a aflat la Timișoara, în 13 decembrie 2013, pentru a participa la o întâlnire cu primarii din județ. Edilii i-au expus vicepremierului problemele pe care le au, iar președintele Consiliului Județean Timiș, Titu Bojin, a profitat de ocazie pentru a reaminti de cele mai importante proiecte ale județului: "În mapa domnului Dragnea sunt câteva proiecte pentru care am solicitat finanțare de la București – centrul intermodal de la Remetea, calea de descărcare de pe autostradă de la Sănandrei, segmentul de Nord-Vest al inelului de centură pentru ocolirea municipiului Timișoara. (...) De asemenea, am cerut finanțare și pentru drumul de legătură dintre Reșița-Berzovia-Buziaș-Topolovăț-Lipova", a spus Titu Bojin.

Vicepremierul Dragnea le-a vorbit primarilor timișeni și despre procedurile pentru atragerea finanțărilor europene, menționând că acestea au fost simplificate și că imediat ce se obțin

termenii de la Uniunea Europeană, prevederile vor fi transmise către primarii din Timiș pentru ca aceștia să facă proiecte. Întâlnirea cu vicepremierul le-a dat primarilor din Timiș ocazia să solicite salarii mai mari pentru funcționarii publici, vestea bună dată de Dragnea fiind că anul viitor există șanse să existe majorări salariale în acest sector.

A.S.

TORMAC
Încercăm să facem cât mai mult, fără prea mulți bani.

pagina 5

BUCOVĂȚ

„Din fonduri proprii, facem câte o stradă în fiecare an”

pagina 8

ȘANDRA

Parc industrial pe o suprafață de 70 de hectare pentru viitorii investitori în comună

pagina 9

PARȚA

Listă lungă de obiective realizate în anul 2013

pagina 9

BIRDA

Învățământul rămâne una dintre prioritățile primarului de la Birda

pagina 11

Se împlinesc 24 de ani ...

Timișoara nu uită!

Cel mai important proiect de infrastructură în 2014: Centura de Sud a Timișoarei

pagina 3

**“100 de zâmbete-n dar”
campanie destinată
copiilor defavorizați
din județul Timiș**

pagina 4

**Cercetări arheologice
de salvare în Piața
Sfântu Gheorghe**

pagina 6

Călin DOBRA:

“Nu putem discuta de dezvoltare atâta timp cât nu avem o infrastructură rutieră pusă la punct”

pagina 10

CLOPEDIA

S-a asfaltat Drumul Județean 588, pe relația Jamu Mare – Clopodia

Urmează, la anul, asfaltarea drumului dintre Clopodia și Ferendia

Asfaltarea drumului de legătură dintre Jamu Mare și localitatea aparținătoare Clopodia, o doleanță mai veche atât a locuitorilor celor două așezări, cât și a administrației locale, a fost finalizată.

La tăierea panglicii inaugurale a drumului au fost prezenți, printre alte oficialități, Gheorghe Ciobanu, deputatul Colegiului 10, și Călin Dobra, vicepreședinte al Consiliului Județean Timiș, alături de edilul comunei Jamu Mare, Valeriu Filipiac. Să menționăm că asfaltarea acestei porțiuni de drum este doar un prim pas într-un proiect mai amplu, care prevede asfaltarea, în anul 2014, a Drumului Județean 588 și pe relația Clopodia-Ferendia, ceea ce înseamnă alți cinci kilometri, care se adaugă la cei șapte kilometri, cât măsoară distanța dintre Jamu Mare și Clopodia. La finalizarea acestor lucrări, Jamu Mare va avea o relație directă pe șosea cu orașul Gătaia.

Revenind la asfaltarea drumului dintre Jamu Mare și Clopodia, putem să spunem că acesta a rezolvat accesul facil spre centrul de comună al locuitorilor din satul aparținător.

Asfaltarea acestui drum este foarte importantă și pentru elevii din localitatea Clopodia care frecventează cursurile Școlii Gimnaziale cu clasele I-VIII Jamu Mare, elevi care vor putea

ajunge la școală în timp mai scurt și în condiții optime.

La inaugurarea acestei investiții, pe lângă deputatul Colegiului 10 Timiș, Gheorghe Ciobanu, și vicepreședintele Consiliului Județean Timiș, Călin Dobra, au fost prezenți consilierul județean Adrian Pau, primarul comunei Moravița, Ion Fiștea, viceprimarul comunei Moravița, Francisc Hopitean, primarul comunei Jebel, Sabin Bociu, primarul comunei Birda, Gheorghe Marius Stoian. Alături de aceștia s-au aflat numeroși locuitori din Jamu Mare și localitățile aparținătoare.

Vorbind despre această investiție, putem spune că se ridică la suma de aproape șase milioane de lei, bani cuprinși în bugetul Consiliului Județean Timiș. Și tot din bugetul instituției județene se va asfalta, în 2014, și drumul de la Clopodia la Ferendia. Și pentru această investiție, Călin Dobra, vicepreședintele Consiliului Județean Timiș, a anunțat că autoritățile locale din Jamu Mare vor avea tot sprijinul celor de la Consiliul Județean Timiș, precum și de la deputatul Colegiului 10 Timiș, Gheorghe Ciobanu.

Petru Vasile TOMOIAGĂ

Premiile Pro Cultura Timisiensis

În data de 9 decembrie, Sala Multifuncțională a Palatului Administrativ, a avut loc festivitatea de decernare a premiilor *Pro Cultura Timisiensis* – Secțiunile *seniori* și *certitudini*.

Astfel, membrii Comisiei de selecție au decis acordarea, la secțiunea "Seniori" a câte o diplomă de onoare, o plachetă și 700 lei pentru întreaga activitate desfășurată și merite deosebite în promovarea artei și culturii timișene următoarelor personalități:

Toma Frențescu – Coregraf,
Ștefan Călărășanu – Artist plastic,
Titus Suci – Prozator,
Victoria Suchici Codricel – Actriță
Krisztina Nagy – Scenograf
Margareta Nica Popescu – Artistă lirică – soprana
Radu Păiușan – Profesor universitar
Ivo Muncian – Poet și traducător
Andrei M.Kiss – Biolog
Nicolae Secoșan – Economist, jurnalist
Necola Ioan – Cornist

De asemenea, la secțiunea *Certitudini*, au fost premiați următorii:

Bogdan Constantin Nueleanu – Artist plastic
Horia Săvescu – Actor

Cări – Baczó Tünde – Actriță
Kocsárdi Levente – Actor
Cătălin Ursu – Actor
Iuliana Crăescu – Actriță
Narcisa Brumar – Solistă lirică – soprana
Doina Secoșan – Profesor

Mircea Mihăieș – Critic literar
Alexandra Hațeg – Violonistă
Fiecare dintre laureații acestei secțiuni a primit o plachetă, o diplomă de onoare și 500 lei.

Ada MARINCU POPA
Răzvan HRENOSCHI

AUDIENȚE ȘI RELAȚII CU PUBLICUL

Programul de audiențe:

La președintele CJ, dl. Titu Bojin
-marți-miercuri, între orele 10.00 - 13.00.

Înscrierile se fac zilnic, la cabinetul Președintelui, camera 104, tel.: 0256/406 323 sau 0256/406 328.

La vicepreședintele CJ, dl. Ionel Călin Dobra - luni, între orele 11.00 - 14.00.

Înscrierile se fac zilnic, la Registratura CJ Timiș, tel.: 0256/405 413

La vicepreședintele CJ, dl. Marian Constantin Vasile - miercuri, între orele 11.00 - 14.00.

Înscrierile se fac miercuri, între orele 8.00 - 10.00, la camera 204, tel.: 0256/406 333

La secretarul general al CJ, dl. Ioan Dănuț Ardelean - marți, între orele 11.00 - 14.00.

Înscrierile se fac marți, între orele 8.00 - 10.00, la camera 202, tel.: 0256/406 324.

Comisiile Consiliului Județean Timiș

A. COMISIA ECONOMICĂ

PREȘEDINTE: GHEORGHE BOLOGA – USL (PNL)
SECRETAR: RODICA RADU – USL (PSD)
MEMBRI: ION DAVIȚOIU – USL (PC),
PETRU JURAVLE – PP-DD,
TIBERIU LELESCU – PDL,
AUREL LAZUREANU – USL (PSD),
POMPILIU STANCIU – USL (PSD)

B. COMISIA DE URBANISM, AMENAJAREA TERITORIULUI ȘI LUCRĂRI PUBLICE

PREȘEDINTE: MARCEL MIHOC – USL (PSD)
SECRETAR: COSMIN COSTA – USL (PNL)
MEMBRI: LIVIU COCEAN – USL (PNL), DORIN
CUTU – PDL, MIHĂIȚĂ BOJIN – PDL,
IOAN SZATMARI – USL (PSD),
DAN PLAVOȘIN – USL (PSD)

C. COMISIA PENTRU CULTURĂ, ÎNVĂȚĂMÂNT, TINERET ȘI SPORT

PREȘEDINTE: ADRIAN NEGOIȚĂ – USL (PSD)
SECRETAR: ADRIAN PĂȘCUTĂ – USL (PNL)
MEMBRI: MARIN POPESCU – PDL,
NICOLAE BITEA – PDL,
ADRIAN PAU – USL (PSD)

D. COMISIA PENTRU SĂNĂTATE ȘI PROTECȚIE SOCIALĂ

PREȘEDINTE: LIVIU BORHA – USL (PNL)
SECRETAR: GABRIELA CRĂCIUNESCU – USL (PSD)
MEMBRI: BIANCA GAVRILIȚĂ – USL (PSD),
GEORGETA AURELIA RUS – PDL,
PAUL MOLDOVAN – PDL

E. COMISIA PENTRU ADMINISTRAȚIE PUBLICĂ LOCALĂ

PREȘEDINTE: ILIE BERTEA – PP-DD
SECRETAR: TRAIAN STANCU – USL (PC)
MEMBRI: FLAVIA MARCU-MARINCONI – USL (PSD),
DOREL DEMEA – PP-DD,
MARIUS MARTINESCU – PDL

F. COMISIA PENTRU RELAȚII ȘI COOPERARE INTERNĂ ȘI EXTERNĂ:

PREȘEDINTE: ALAIN RUS – PDL
SECRETAR: OANA GAITA – PDL
MEMBRI: FLORIAN ZANFIR – PP-DD,
SORIN COCIOBEA – PDL,
MIHAI RITIVOIU – USL (PSD)

CJT

AGENDĂ TIMIȘ

Publicația „Agendă C.J.T.”
este supliment al Monitorului Oficial
al Consiliului Județean Timiș.
Apare în baza O.G. nr. 75 din 28.08.2003

Colegiul de redacție:
Răzvan Hrenoschi, Jana Lavrits, Smaranda Marcu,
Bogdan Nădăștean, Alina Sabou, Ada Marincu,
Petru Vasile Tomoiagă

Administrare ediție electronică:
Oana Alexa

FOTO: Constantin Duma (Agerpres)

Prepress & tipar: Artpress
Corectură - BT: Sorin Păunescu
Consilier Editorial: Dinu Barbu

ISSN: 1842-323X

Redacția: Timișoara,
Strada Regina Maria nr. 3

Telefon: 0256/406 330,
0256/406 401, 0721/531 379

e-mail: agenda.cjtimis@gmail.com
www.cjtimis.ro

C.J. Timiș sprijină apariția
revistei Bibliotecii Județene Timiș,
„LUMEA CĂRȚII”
și a periodicului „AGORA-școală și
interculturalitate în DKMT”

Cel mai important proiect de infrastructură în 2014: Centura de Sud a Timișoarei

Interviu cu președintele Consiliului Județean Timiș

„Anul 2013 putem spune că a fost un an de echilibrare a tuturor problemelor legate de bani și terminând cu stabilitatea oamenilor”, este concluzia președintelui Consiliului Județean Timiș, Titu Bojin, despre anul care se încheie. Pe parcursul acestui interviu vom afla ce s-a înfăptuit în 2013, dar și ce planuri sunt pentru perioada următoare.

- Cum încheiem anul 2013 din punctul de vedere al investițiilor?

Titu Bojin: Suntem, din punct de vedere investițional, cu o sumă de bani, în jur de 20 la sută, mai mare ca investiții, de la 92 la 116 milioane lei pentru asfaltări în județul Timiș. Consilierii județeni au acceptat toți de la începutul anului că e mai bine să mergem pe asfaltări, avem kilometri mai puțin realizați, dar ca valoare este mai mare. Ca drumuri reparate, dacă le contabilizăm și pe cele în reparații și pe cele care sunt asfaltate, ele sunt în suprafață mai mică, dar se vede net creșterea. La întreținere este o scădere de la 65 la 64 de milioane de lei. Am primit o serie de sume pentru anul 2013, sume dirijate în mare spre echilibrarea bugetelor și reducerea arieratelor. De aceste sume au beneficiat unele comune sau chiar instituții, Colterm, RATT, de la Timișoara. Este adevărat că am început mai puține investiții, ne-am bazat pe închiderea celor care au fost începute. Aici am în vedere mai multe proiecte cum ar fi sistemul integrat de management al deșeurilor, închiderea depozitelor, de pregătire a stațiilor de transfer, de închidere a unor drumuri care au fost începute încă din anii anteriori sau tronsoane care aveau aprobare, dar nu au avut finanțare până la final de an, de închiderea unor investiții cum sunt cele de la Muzeul Banatului, Muzeul Satului, de aprobarea unor proiecte pentru apă, canal, drumuri locale care le-am deschis în acest an. În principiu putem spune că 2013 a fost un an de echilibrare a diferențelor avute din anii trecuți, au rămas 3-4 primării care mai au arierate, în rest nu avem probleme. Nu avem probleme deosebite cu primăriile pentru plata asistenților sociali, a însoțitorilor persoanelor cu dizabilități, pentru școli.

- Ce previziuni și planuri sunt pentru 2014?

Titu Bojin: Avem pregătit necesarul pentru anul 2014. În perioada următoare se va derula aplicația cu băncile pentru a vedea de la care putem atrage banii pentru credit, cei 200 de milioane de lei, avem pregătite proiectul pentru Centura Sud a Timișoarei, care avem promisiunea că va fi prins pentru fonduri europene, avem transmis studiu la București și vom ști dacă s-au aprobat 8,5 milioane de euro pentru secția de primiri-ambulatoriu de la Spitalul Județean. Am transmis și sper să găsim o soluție prin fondurile europene împreună cu Primăria Timișoara pentru maternitatea de lângă Casa Austria, avem pregătit și intră în execuție anul viitor cele patru benzi de la Aeroportul Timișoara până la centura Timișoarei, lângă Ghiroda. Am dat în lucru și sper ca până la primăvară să avem proiectul pentru legătura de la nodul de circulație de la Sănandrei către autostradă. Așteptăm și hotărârea de Guvern pentru preluarea a 80 la sută din acțiunile la aeroport. Anul viitor ar trebui să începem și lucrarea la spitalul de excelență de la Giroc, dacă se menține intenția. Nu am fost în stare, din cauza legii parteneriatului public-privat, să găsim o formulă foarte corectă și care să ne păzească să avem necazuri, să nu mai dăm declarații pe la alte organe. Noi am făcut tot ce trebuia, unificarea parcelor s-a realizat, pregătirea pentru proiectul de infrastructură, pentru utilități, pentru curent. La Spitalul Județean am făcut o lucrare frumoasă, începută în vara anului trecut, sper să putem să prindem cei 8,5 milioane euro pentru ambulatoriu, să reușim să aducem elicopterul promis la Spitalul Județean, dar cu condiția să facem legătura urgent pentru heliport, dacă nu îl

avem, nu am făcut nimic. S-au modernizat anul acesta și câteva saloane, 3-4, cu sprijinul primarilor. E adevărat că anul acesta și primării au fost destul de limitați din punctul de vedere al cheltuielilor. Cred că se poate discuta pe anul viitor să continuăm propunerea avută și fiecare comună să poată să „moșească” măcar un salon.

- În privința personalului din Consiliul Județean, au fost schimbări, vor mai urma angajări?

Titu Bojin: Am reușit să stabilizăm personalul în CJ Timiș, au plecat câțiva oameni de bază, cum ar fi secretarul județului, directorul economic, arhitectul-șef. Sperăm să se dea drumul la ordonanța care se spune că e deblocată, dar de fapt nu este așa. E necesar avizul de la Ministerul Administrației, pe care îl așteptăm și acum pentru toate instituțiile CJT. Probabil vom relua procedura pentru a cumpăra spațiul de lângă noi (unde funcționau Finanțele n.r.). În 5-6 ani, prin chiriile pe care le plătim la instituțiile care vin la noi putem achiziționa spațiul respectiv. Nu știu când se va face sau nu, dar discutăm de regionalizare, avem nevoie de spații în jurul nostru pentru a putea aduna instituțiile aproape de noi. Părerea mea de rău este că sunt salarii mici în CJT, sunt situații delicate, după ani de muncă. Să vedem ce înseamnă legea 103 și posibilitatea ca după 1 ianuarie 2014 să crească salariile, chiar cu procente mici, dar tot e ceva. Sper să se poată da drumul la angajări în așa fel încât să nu apară probleme la numărul de personal. La fel în primării, angajații sunt supărați pentru că li s-au reținut bani în urma controalelor Curții de Conturi, pleacă și angajații din primării fiindcă salariile sunt mici, nici nu se înghesuie să se angajeze profesioniști dacă salariile sunt mici. Asta duce la o muncă mai puțin profesionistă, cu oameni pe care te chină să îi înveți. În ceea ce privește instituțiile descentralizate, nu este clar câte vom avea în plus, legea este contestată la Curtea Constituțională, de principiu sunt 14-15. Se va asigura de la bugetul de stat finanțarea pentru personalul acestor instituții, iar cheltuielile lor administrative vor reveni la CJT sau și le vor asigura din venituri proprii. Vor fi și alte instituții care trebuie descentralizate, nu cred că interesează pe cineva mai mult decât pe noi, local, situația șomajului sau Direcția Sanitar-Veterinară sau Protecția Consumatorilor, Prestațiile Sociale etc. Nu înseamnă că dacă vor trece la Consiliul Județean, va face legea președintele CJ. Există legi ce vor fi respectate.

- Sistemul social este cel care primește cei mai mulți bani de la bugetul social. Vor fi schimbări în 2014?

Titu Bojin: În 2013, am crescut alocația pentru copil la Direcția de Asistență Socială, e un lucru extraordinar. Aproape 40 la sută din buget merge spre acest sector. Vom fi atenți la ceea ce înseamnă sistemul social, pentru că se vor reduce sumele care vin către domeniul social de la stat, la 75 la sută conform ordonanței 103 și va trebui ca diferența de 25 la sută să o alocați de la CJT. Să vedem cum o suplănim, pe de o parte prin venituri mai mari și atragerea de fonduri din alte surse, pe care să le putem dirija la capetele unde este nevoie.

- Un top al investițiilor prioritare pe 2014 care ar fi?

Titu Bojin: Ca viitoare investiții, pe locul 1 este Centura de Sud, pentru care va trebui să insistăm și de la CJT, și primăriile, și Prefectura și parlamentarii. Avem nevoie de lobby la nivel de ministere și sper să avem succes pentru a primi creditul și includerea pe finanțările europene. Sper să putem da drumul la lucrarea de legătură de la autostradă până la Sănandrei, foarte importantă pentru Timișoara, în contextul în care până la finele anului viitor va fi încheiat și tronsonul de autostradă de la Remetea Mare la Șanovița. Dacă reușim să luăm creditul și trimitem 70-80 la sută, așa cum am promis, spre infrastructura de drumuri în județ facem ordine în ceea ce privește drumurile la nivel de județ. Văd un an cu perspective în 2014, deși este un an electoral, avem 2 tururi de alegeri, europarlamentare și

prezidențiale. În 2013 am închis 9 lucrări pe alimentări cu apă și canalizare, am închis 2 lucrări pe drumuri care au fost cu fonduri pe care le-am primit prin ordonanța 28, am deschis 16 lucrări pe alimentare cu apă și canalizare și 4 pe drumuri. Avem în gând să pregătim ca pe baza criteriului 4 să lărgim baza de lucru și posibilitățile pe care primării să le aibă pentru banii pe care îi trimitem de la CJT și aici mă refer la reparații pentru cămine culturale și construcții pentru cămine. Am dat hotărâre și suntem de acord să fim coparticipanți la realizarea lor. Amintesc și de podul de la Albina, la care se lucrează și va fi gata anul viitor. Am mai preluat două poduri la Ghilad și la Uivar, care vor fi puse și ele în bugetul CJT.

- Ce mesaj le transmiteți primarilor, dar și timișenilor?

Titu Bojin: Le transmit primarilor să fie cât se poate de activi pentru pregătirea proiectelor pentru 2014, în special pentru perioada 2014-2020, să încerce să fie cât se poate de atenți la pregătirea activității pentru coordonarea și derularea fondurilor europene, pentru a nu apărea probleme. Să fie convinși că ne vom strădui de la CJT să găsim forme să îi ajutăm în tot ceea ce întreprind la nivel de județ. Le spun că suntem aproape de ei și că atunci când au probleme, indiferent de culoarea politică, sunt primiți cu plăcere și încercăm să le rezolvăm așa cum am făcut-o și până acum. Nu cred că pot să îmi permit să spun că vor fi toți mulțumiți până la capăt, să aibă tot ceea ce își doresc, dar fiecare va avea o bucuțică, atât cât se va putea.

Le doresc tuturor în anul an sănătate, noroc, fericire, bucurii, sărbători fericite, le transmit primarilor să aibă grijă de cetățeni și să fie cu sufletul alături de ei și să găsim împreună posibilitatea de a transpune în fiecare localitate măsurile guvernamentale și proiectele locale, naționale și europene! Le doresc tuturor să fie iubiți și, la rândul lor, să îi iubească pe cei din jur!

A consemnat Alina SABOU

Încă un pas pentru managementul integrat al deșeurilor

Consiliul Județean Timiș, în calitate de beneficiar al proiectului „Sistem Integrat de Management al Deșeurilor în Județul Timiș”, a efectuat, în 23 octombrie, recepția lucrărilor de la Stația de Transfer Timișoara, centrele de colectare Deta, Jimbolia și Făget și drumurile de acces aferente acestor obiective. Stația este amplasată pe str. Ovidiu

Cotruș nr.40, în Timișoara.

Prin acest proiect se stabilește strategia generală de gestionare a deșeurilor pe un orizont de 30 de ani, identificându-se măsurile ce vor fi implementate pentru dezvoltarea unui sistem integrat de management al deșeurilor în concordanță cu obligațiile legale asumate de România în calitate de țară membră a Uniunii

Europene. În cadrul proiectului au fost incluse construirea depozitului de deșuri din comuna Ghizela; construirea stației de transfer Timișoara și a centrelor de colectare a deșeurilor la Deta, Jimbolia și Făget, precum și dotarea lor cu containere; închiderea depozitelor neconforme de deșuri din mediul urban al județului Timiș (din localitățile Parța-Șag, Lugoj,

Sănnicolau Mare, Jimbolia, Buziaș și Făget); construirea de drumuri de acces și dotarea cu echipamente de transport, manevrare și compostare a deșeurilor menajere solide, precum și cu recipiente de stocare și compostare individuale. Deșeurile care ajung la această stație de sortare sunt cântărite, descărcate etanș în containere și transportate la depone-

ul ecologic de la Ghizela. Proiectul „Sistem Integrat de Management al Deșeurilor în Județul Timiș” este cofinanțat de Uniunea Europeană prin Fondul European de Dezvoltare Regională (FEDR) în cadrul Programului Operațional Sectorial Mediu.

S.I.

Drepturile copilului văzute prin ochii celor mici

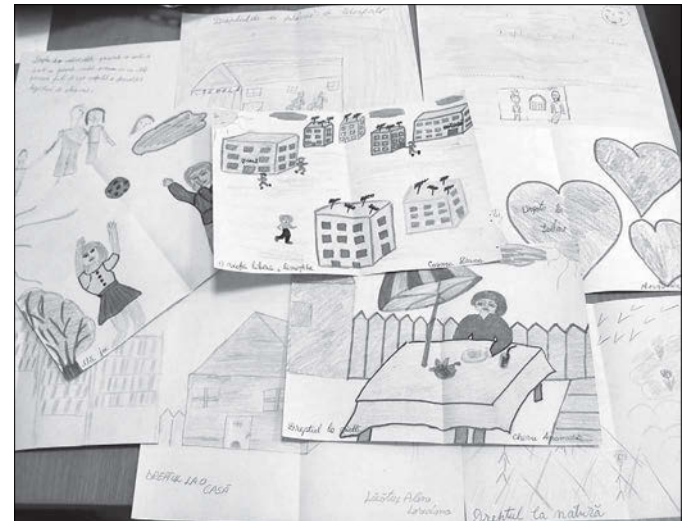
Adunarea Generală a ONU a recomandat, în 1954, ca toate țările să sărbătorească o Zi Universală a Copiilor, care să fie marcată ca Zi a fraternității și înțelegerii între copiii din toată lumea și ca Zi a promovării bunăstării copiilor lumii. Data de 20 noiembrie marchează ziua în care Adunarea Generală a

adoptat Declarația Drepturilor Copiilor (în 1959) și Convenția Drepturilor Copiilor (în 1989).

Drepturile copilului se regăsesc într-o serie de documente internaționale care definesc drepturile și principiile dezvoltării normale a unui copil. În România, drepturile copilului fac obiectul Legii 272/2004 privind protecția și promovarea drepturilor copilului, în concordanță cu convențiile internaționale în domeniu, la care România este parte.

Direcția Generală de Asistență Socială și Protecția Drepturilor Copilului Timiș a decis ca, în acest an, să le ofere copiilor din instituțiile de protecție ocazia să fie niște mici ambasadori ai drepturilor copilului și să le vorbească altor copii despre drepturile lor. Astfel, copiii din centrele de plasament au realizat mai multe desene pe tema drepturilor copilului, au adăugat gândurile și opiniile lor și au pregătit plicuri, pentru a le trimite altor copii. Fiecare copil din centru a avut posibilitatea să transmită scrisoarea oricui a dorit, fie altui copil, fie unei școli sau unei persoane adulte. Plicurile respective au fost completate cu un autocolant și un material despre drepturile copilului și importanța respectării lor, iar apoi au fost transmise destinatarilor. Aceștia din urmă au fost invitați, la rândul lor, să

transmită un gând sau o impresie autorilor desenei.

Această activitate este cuprinsă pe Agenda principalelor manifestări culturale și sportive ale CJT, beneficiind de finanțare din partea Consiliului Județean Timiș.

Proiect în sprijinul copiilor migranți

La sediul DGASPC Timiș a avut loc, în cursul lunii noiembrie, o primă întâlnire a autorităților implicate în implementarea proiectului MARIO, un parteneriat între organizații din 16 țări, incluzând organizația Terre des Hommes România. Proiectul Mario are ca scop principal îmbunătățirea nivelului de protecție al copiilor migranți din Europa Centrală și de Sud-Est (EC/ESE) și prevenirea oricărei forme de abuz, exploatare și trafic, care are drept țintă această categorie de copii și tineri.

Una dintre activitățile acestui proiect constă în efectuarea unei analize de situație privind problematica migrației în rândul copiilor din România, din prisma protecției drepturilor copilului. Obiectivele acestei analize de situație sunt următoarele:

- Clarificarea dimensiunii, particularităților și magnitudinii acestui fenomen în România, prin culegerea de informații specifice.
- Identificarea și examinarea percepției și perspectivelor reprezentanților grupului țintă, cu privire la impactul migrației asupra vieții lor.
- Identificarea dificultăților și nevoilor acestui grup țintă, a serviciilor existente la nivel național și local, precum și aprecierea accesibilității acestor servicii.
- Culegerea de informații referitoare la cadrul legislativ relevant și la gradul de aliniere al acestuia la prevederile legislative și reglementările internaționale, așa cum este reflectat în legislația națională, politici, programe naționale relevante etc.
- Identificarea și înțelegerea sistemului național și local de suport și protecție socială a acestei categorii de copii și tineri în termeni de accesabilitate la servicii, inclusivitate și caracter proactiv (de exemplu, concordanța dintre nevoile și prioritățile identificate, respectarea standardelor de calitate pentru servicii, coordonarea de servicii și alți parametri importanți identificați prin analiza de conținut a documentelor disponibile).

La întâlnirea organizată la sediul DGASPC Timiș au fost prezenți reprezentanți ai IPJ Timiș, ai Poliției Locale Timișoara, Centrului Regional Antidrog, Agenției Județene Împotriva Traficului de Persoane, Asociației „Generație Tânără”, Organizației „Salvați Copiii” – filiala Timiș, precum și reprezentanți ai Direcției, inclusiv ai Centrului de Primire în Regim de Urgență și ai Serviciului de Prevenție și Intervenție în Urgență.

“100 de zâmbete-n dar” – campanie destinată copiilor defavorizați din județul Timiș

acest proiect de suflet. Punctul culminant va fi în 20 decembrie, când toți cei 100 de copii au primit cadourile și au avea parte și de alte surprize deosebite. Cea mai frumoasă dintre ele a fost sosirea unor Moși Crăciuni din cer, aduși cu aparate de zbor ușoare, evenimentul fiind găzduit de Aerodromul Cioca.

Vorbind despre cazurile identificate pentru a fi incluse în această campanie și despre situația celor 100 de copii, doamna Emilia Milutinovi, director general al DGASPC Timiș, a declarat: „Din păcate, date fiind dificultățile financiare cu care se confruntă, dublate uneori de lipsa unei locuințe sau a unui loc de muncă, părinții acestor copii fac eforturi uriașe pentru a le asigura cele necesare traiului zilnic, așa-numitul “strict necesar”, un cadou de Crăciun fiind de-a dreptul un lux, un dar aproape imposibil de atins...”

Cel puțin 100 de copii defavorizați au zâmbi fericiți, în preajma Crăciunului, când au primit daruri generoase și surprize deosebite, oferite de oameni cu suflet mare, uniți cu toții de același gând: acela de a ajuta și de a oferi celor care nu au posibilități financiare.

„100 de zâmbete-n dar” este o campanie care s-a născut din dorința de a aduce zâmbete calde și acolo unde acest lucru pare imposibil: în lumea copiilor care nu au prea avut ocazia să se întâlnească prea des cu Moș Crăciun. Este o campanie inițiată de Centrul Martinas și echipa Star Dental Clinic și derulată în parteneriat cu Direcția Generală de Asistență Socială și Protecția Copilului Timiș, care are rolul de a identifica cei 100 de copii nevoiași care vor beneficia de aceste cadouri.

Star Clinic a decis să sprijine acești copii defavorizați dedicând bugetul din pachetele de igienizări (dentaraj) ajutorării celor mici și făcând demersuri în ceea ce privește cooptarea, în această acțiune, a mai multor timișoreni cu inima deschisă. Astfel, s-a decis fixarea unui preț modic pentru un pachet de igienizare, numărul voucherelor ce pot fi achiziționate de o persoană fiind nelimitat.

Această campanie va fi completată de o serie de activități și evenimente alături de companiile partenere în

Pentru acești copii, partenerii noștri au pregătit niște cadouri minunate, care, în mod cert, au adus un zâmbet de bucurie, o speranță de mai bine în ochii lor. Și, dincolo de cadourile în sine, un alt dar, poate mai prețios decât cel material, este cel din sfera emoțională: spun asta pentru că, iată, ne propunem cu toții să-i înconjurăm pe acești copii cu atenție, grijă, cu empatie și cu căldură, sentimente pe care probabil că nu le-au simțit prea des din partea semenilor lor.”

TORMAC

Csaki Gal Karol: „Încercăm să facem cât mai mult, fără prea mulți bani. Tormac a rămas mult în urmă!”

Csaki Gal Karol este la primul său mandat la Primăria Tormac. Nu a găsit o situație prea bună în administrația locală în urma fostului primar, au fost multe datorii, lucrări nefinalizate, oportunități pierdute. Experiența sa în această instituție, unde a lucrat în perioada 2000-2007, dar și cea din mediul privat l-a ajutat să descurce puțin lucrurile și să reușească să facă lucruri mai mari sau mai mici pentru comunitate.

„Am preluat o situație dezastruoasă, știam în ce mă bag, au fost datorii mari la bănci, furnizori, conturi blocate. După un an și ceva de mandat am reușit să deblochez conturile, să achităm o mare parte din datorii, erau datorii de peste 1,5 milioane de euro, în urma unui credit bancar pentru rețeaua de apă, datorii la diverși furnizori, materiale, datorii neachitate de 5 ani. Către furnizori nu mai avem datorii, o parte din credit e achitat cu împrumut de la Trezorerie. Mă mai mir și eu de mine câteodată, ne-am înghămat la multe, dar, din fericire, le-am și finalizat”, ne mărturisește edilul.

Lucrări mici, în așteptarea finanțării proiectului pentru canalizare

În acest an și jumătate de mandat, la Tormac s-a reușit renovarea și modernizarea a două cămine culturale, la Cadăr și în centrul de comună, la Șipet s-au făcut reparații la căminul cultural și s-a anvelopat grădinița, peste tot fiind amenajate grupuri sanitare. „Avem o școală nouă la Tormac, construită prin Inspectoratul Școlar. Constructorul ne-a lăsat cu lucrarea nefinalizată și am mai investit noi. Școala veche are peste 100 de ani și prima dată s-au solicitat fonduri pentru reabilitare, dar cei care au făcut expertiza au considerat că investiția ar depăși costurile unei clădiri noi și s-a primit finanțare pentru una nouă. Eu cred că era mai bine dacă reabilitau fosta clădire. Trebuie să utilizăm și de acolo trei săli de clasă, pentru că școala nouă este neîncăpătoare, sălile au fost proiectate mai mici. Avem și o bibliotecă, sala de sport fiind și ea subdimensionată folosim o sală mai mare de clasă din fosta clădire. Din fonduri proprii trebuia să reabilităm și clădirea veche, deci costurile au crescut. Am reușit să facem și piața din centrul comunei, este modernizată acum. Vom continua cu terenul de joacă”, precizează Csaki.

Un proiect mai important pentru viitor ar fi canalizarea, momentan majoritatea gospodăriilor având fose. „A fost un proiect demarat de fosta conducere, cu pompare la stația de epurare de la Gătaia, care implică costuri foarte mari și nu se justifică. Încercăm să aplicăm un sistem local, cu module de epurare, cu costuri mai mici. Nu avem acum o soluție de finanțare pentru canalizare, proiectul este însă pregătit. Vom vedea când vom primi informații despre programele de finanțare de anul viitor. Aquatim are planuri pentru noi, dar pentru 2018-2020, un termen foarte îndepărtat. Trebuie să facem și noi ceva mai repede. Noi nu suntem într-un grup Leader, pentru acțiune locală (GAL, n.r.). Când s-a înființat GAL Deta, eram

promotor local la Primăria Tormac, am făcut toate demersurile, eram unul dintre inițiatorii GAL Deta. Fostul primar voia el să fie coordonator de proiect. Nu a mai semnat să intrăm în GAL Deta și am pierdut acel tren. Am avut o întâlnire recent cu primarii și suntem 12 comune care nu aparțin niciunui GAL din această zonă, vom demara noi procedura pentru înființare. Problema este că doar din 2015 se pot depune dosare pentru GAL, dar până atunci avem timp să ne organizăm”, a calculat primarul din Tormac.

Parteneriate transfrontaliere și posibile investiții străine

Majoritatea oamenilor din Tormac fac naveta la Timișoara. Local sunt maximum 100-120 de locuri de muncă la nivel de comună, inclusiv învățământ, administrație și câteva firme în domeniul agricol care mai au angajați, în rest se navetează la firmele de confecții, cabluri, îmbrăcăminte, detergenți din oraș.

„Sunt de aproape un an în tratative cu două firme pentru a se deschide un atelier de confecții, prelate, parasolare, umbrele, pentru o firmă care produce așa ceva. Sper să îi dăm drumul cu 10-12 angajați, este o firmă italiană. Nefiind aproape de Timișoara, nici pe un drum așa important, nu suntem prea atractivi. Insistăm la CJ Timiș ca DJ 592A să fie asfaltat, el apare ca fiind asfaltat din 1984. Anual, avem de primăvara până toamna, zeci de echipe de motocicliști și bicicliști care vin din Germania, Franța, ei vin pe traseul acesta crezând că este drumul cel mai scurt spre munte, dar ajung aici și se blochează. Noi știm asta, de mulți ani se întâmplă, le asigurăm spațiu de campare, un duș, o mâncare caldă și pleacă mai departe. Pentru CJ Timiș nu prezintă interes, noi fonduri nu avem, este vorba de 6 km din care 4 km și ceva ar trebui făcuți de la zero, pentru restul este cât de cât stratul principal pregătit, este piatră. Pe partea din județul Caraș - Severin au făcut drumul până la limita de județ. Alte discuții am purtat cu o firmă franceză, pentru un atelier de tâmplării și confecții metalice. Ei vor să fabrice mobilier urban, vor să facă și hală de producție, sper ca anul viitor pe vremea asta să avem 12-15 angajați și acolo. Avem forță de muncă calificată în aceste domenii. Până în '89, tâmplării din Tormac lucrau pentru multe familii bogate din zonă. Majoritatea populației are ca ocupație agricultura, în mai mică sau mai mare măsură. Avem câteva firme mai mari, cea mai mare lucrează undeva la 6.000 de hectare de teren și până la micii fermieri care lucrează între 20 și 50 de hectare. Teren avem destul, suprafața comunei este mare, raportat la numărul populației. Avem peste 12.000 de hectare, iar populația este sub 3.000. Avem multe probleme de fond funciar, probleme moștenite de la fosta administrație, au fost puși în posesie neîndrep-

tătit”, explică primarul.

Pentru 2014 se pregătesc colaborări și înfrățiri cu localitatea Padej din Serbia. Documentația a fost trimisă spre avizare la Ministerul de Externe. „Din discuțiile cu cei din Serbia a reieșit că ar fi benefic să colaborăm pe proiecte de finanțare, și ei au nevoie de noi și noi de ei. Cu Ungaria am început un proiect în 2007, înainte de a pleca eu din Primărie, dar din cauza ambițiilor personale ale fostului primar, nu s-a semnat o declarație de parteneriat, iar proiectul a eșuat. Era un proiect pentru un sistem de intervenție și alarmare pentru bătrânii care nu au pe nimeni. Proiectul este foarte bun, încercăm la anul să îl reluăm pe un alt program. Mai avem o relație de colaborare cu Franța, cea mai veche, anul viitor aniversăm 20 de ani de când s-a semnat colaborarea. Le pregătim o surpriză pentru anul viitor când vor veni aici. Foștii cetățeni

ai comunei care locuiesc în Austria de mai mult timp doresc și ei o relație de colaborare dintre Tormac și localitatea unde stau ei. Pentru noi ar fi benefic, dorim să ne dotăm cu niște utilaje proprii pentru deszăpezire. Încercăm să facem cât mai mult, fără prea mulți bani. Tormac a rămas mult în urmă, fusesem printre primele comune cândva”, își amintește edilul.

Vrea să crească populația comunei

Primăria Tormac este faza de elaborare a unui plan urbanistic pentru 200 de parcele, terenuri care să fie date tinerilor. Unul dintre obiectivele tânărului primar este ca, până la alegerile viitoare, în Tormac populația să fie de 3.000 de persoane. Deocamdată, mai este un minus de 164 de cetățeni, 42 de persoane restabilindu-se la Tormac în ultimul an. „Toți au revenit de când am început lucrările de modernizare din comună. În Tormac anul trecut, în august, aveam 54 de case de vânzare, până acum s-au vândut 12. Tendința este bună. Se stabilesc aici familii din Timișoara, care vor și condiții de trai normale, dar și liniște. Până la Timișoara sunt 35 de km, dar comparând, ca timp, în 25 de minnute suntem în oraș, dar de multe ori problema mea personală a fost să ajung din Calea Șagului, în Calea Lipovei, la o oră de vârf. Avem și activități în weekend, la noi sunt tot mai numeroase și mai diversificate. Mă refer la activități culturale-sportive, formațiile de dansuri sunt foarte căutate, avem o echipă de lupte libere, avem o echipă de fotbal și o formă pe a doua. Avem 5 ONG-uri la nivel local, asociația producătorilor agricoli, un ONG pe tineret, unul care se ocupă mai mult de formația de dansuri și de organizarea taberelor de dans, un altul se ocupă de cei de vârstă a treia, mai avem formația civilă de pompieri”, enumeră Csaki.

Planuri pentru 2014

Planurile pentru 2014 ale administrației din Tormac includ construirea unui vestiar modern, amenajarea trotuarelor, podurilor și podețelor din localitățile vecine, reabilitarea clădirii vechi a școlii, care ar urma să primească o altă funcționalitate, adresată grupurilor de copii organizați în cluburi, amenajarea capelelor, dar și... schimbări în Primărie. „Nu am făcut schimbări între angajați până acum. Am așteptat controlul Curții de Conturi, cineva trebuie să răspundă pentru ceea ce s-a făcut dacă fostul primar nu mai este aici. De-abia acum va începe curățenia!”, avertizează Csaki Gal Karol.

Alina SABOU

Cercetările arheologice de salvare din centrul istoric al Timișoarei, Piața Sfântu Gheorghe

Lucrările edilitare de reabilitare a cartierului Cetate din Timișoara au impus, conform legislației privind protecția Patrimoniului Cultural Național, demararea cercetărilor arheologice de salvare în zonele în care lucrările vor afecta straturile medievale groase de peste 3 m., în special în Piețele Libertății, Unirii și Sfântu Gheorghe.

Documentele vremii spun că în Piața Sfântu Gheorghe era o biserică ce avea o ascendență în clădirea unei moschei, care este amintită pentru prima dată de Evlia Celebi în memoriile sale de călătorie. În 1667, Heinrich Ottendorf localizează pentru prima dată pe un plan al Cetății, Moscheia Sultanului Îvingător, iar în anul 1699, în documentele vremii moscheia este menționată drept cea mai mare clădire din Cetate. În 1716, în planul întocmit de căpitanul-inginer imperial Perette, apare sub numele de Marea Moscheie.

După 1716, când Timișoara este cucerită de armatele habsburgice, pentru doi ani, moscheia este transformată în depozit de pulbere, până când, în 1718, este dată Ordinului Iezuit și devine biserică cu hramul Sfântului Gheorghe. În 1732, alături de biserică, apare marcat pe un plan al orașului și clădirea

Seminatului iezuiților care nu respecta noua tramă stradală impusă de Regulamentul de construcții al generalului Florimund de Mercy (1728). Documentele vremii atestă faptul că în 1754 începe reabilitarea vechii clădiri a bisericii prin adăugarea turlei și fațadei baroce, iar între 1765-1767 este dărâmată partea din spate a bisericii și reconstruită. După aproape 150 de ani, din rațiuni edilitare, între 1913-1914, biserica și clădirea Seminarului iezuit sunt dărâmate.

Acestea sunt informațiile pe care le știm din izvoarele documentare, care au fost însă confirmate doar parțial de cercetările arheologice. Astfel au fost descoperite fundațiile bisericii iezuite care, așa cum spun documentele, a fost reconstruită între 1754 și 1767. Acestea sunt masive, având o grosime de 2 m., construite din cărămidă arsă legată cu mortar. În partea de nord, la baza turnului, este o boltă de descărcare de formă semisferică, o adevărată realizare inginerescă, iar pe latura de vest, în a doua etapă de construcție, cea din 1765-1767, fundația are o serie de arce de descărcare. În acest moment sunt în curs de cercetare zonele aflate în interiorul edificiului unde ar putea fi o serie de morminte ale unor personaje ecleziastice.

Surprinzătoare a fost însă descoperirea în imediata vecinătate a fundațiilor bisericii baroce a zidului unei construcții care, în partea de nord, avea o formă absidală. Zidul este făcut din piatră carisată legată cu mortar, deosebindu-se în mod radical de cel din secolul al XVIII-lea. În structura acestuia au fost observate o serie de elemente arhitectonice profilate ce provin de la o construcție anterioară construită în stil gotic, foarte probabil o biserică. La acest stadiu al cercetărilor considerăm că zidul aparține fostei moschei a Sultanului Îvingător, care a fost construită cu materiale provenite din biserica cetății, demolată imediat după 1552, edificiu de cult ce a funcționat după

1718 ca biserică, fiind demolată la jumătatea secolului al XVIII-lea. Dacă acest lucru se va confirma, menționările pe care le-am amintit, legate de reabilitarea de la mijlocul secolului al XVIII-lea a vechii clădiri turcești, vor trebui reconsiderate. De asemenea, cercetările în curs de derulare nu au confirmat nici informațiile vehiculate de tradiția istoriografică, care plasează în acest loc un lăcaș de cult creștin care, după 1552, a fost transformat în moscheie.

În jurul moscheii au fost descoperite și peste 50 de morminte de înhumatie, orientate est-vest, datate în secolul al XVI și al XVII-lea, care aparțin populației musulmane din oraș, fapt necunoscut până acum din documente. Conform ritualului de înmormântare musulman, corpul era orientat spre Mecca, locul sfânt unde se află templul Kaba, fiind depus doar într-un giulgiu, fără alte obiecte personale. În cimitir au fost

descoperite cinci monumente funerare sculptate, cu precădere din marmură albă, dintre care unul avea în partea superioară un turban, ceea ce arată că defunctul era un personaj important din ierarhia civilă sau religioasă a orașului.

Avem certitudinea că atât datele furnizate până în acest moment de săpături, precum și cele pe care le vom desprinde în viitor din studierea contextelor stratigrafice și a materialului arheologic, vor aduce clarificări importante ale istoriei medievale a Timișoarei, ale unei istorii fascinante, dar atât de puțin cunoscută.

În ciuda vremii nefavorabile, cercetările arheologice preventive vor continua până la finalizarea acestui proiect, foarte probabil, în luna februarie 2014.

Prof. univ. dr. Florin DRAȘOVEAN
(Muzeul Banatului)

DEZBATERE LA MUZEUL DE ARTĂ

Muzeul de Artă Timișoara, în colaborare cu Centrul de Studii Avansate în Istorie Timișoara și Universitatea de Vest Timișoara a organizat în data de 1 noiembrie 2013, în Sala Baroc a Muzeului de Artă Timișoara (MART) din Piața Unirii, dezbaterile pe tema „Ce este Istoria Conceptuală”. Definiții, interpretări, narațiuni.

Au participat Javier Fernandez Sebastian, Victor Neumann, Adrian Cioroianu și Sorin Antohi. Moderatorul dezbaterii va fi Victor Neumann, directorul Muzeului de Artă Timișoara.

Cu această ocazie, au fost prezentate publicului câteva lucrări de pictură inedite, ale maestrului Ștefan Câlția, din colecția Dr. Ina Cosorobă. Microexpoziția a prefațat ampla expoziție retrospectivă dedicată de artist Timișoarei, pe care MART o va organiza și găzdui în cursul anului 2014.

Artist complex și novator, format la școala de artă a Timișoarei sub coordonarea lui Iulius Podlipny și la Universitatea Națională de Arte din București sub îndrumarea lui Corneliu Baba, maestrul Ștefan Câlția are rar întâlnita capacitate de a transmite mesaje despre realitatea lumii înconjurătoare, fără a picta realitatea. Precizia desenului, rigoarea și tehnicile tradiționale de reprezentare a obiectelor și personajelor, precum și virtuozitatea în mînuirea culorilor au însoțit permanent demersul creator al artistului. Pictura lui Câlția e o combinație între vechi și nou, dar mai ales o reinterpretare a vechilor teme cu mijloacele artistice de astăzi. În cazul său avem de-a face cu unul dintre fascinantele mesaje plastice, respectiv cu o relație liberă între universul artistului și mediul înconjurător. De unde, absența dogmatismului, a simbolurilor fixe și a obsesiilor esențialiste.

Miturile, arhetipurile și ritualizarea imaginărilor origini ale omenirii - trăsături ale medievalității - sînt lăsate în seama idealizatorilor incurabili. În schimb, cum ar fi gândit Ionesco, e valorificată șansa de a amplifica în mod radical grotescul și caricatura pînă în locul unde începe tragedia. Urmărind tablourile lui Câlția ai impresia că

nu găsești nici începutul și nici sfîrșitul lucrurilor. Descoperi însă drama umană, căutările și rătăcirile labirintice ale ființei umane, metamorfozele ei fizice și spirituale. Tablourile lui Câlția stimulează imaginația privitorului, dar invită și la o meditație asupra destinului omenesc. Andreas Heider - unul dintre criticii de artă ce a observat contradicțiile și originalitatea acestei opere - spunea că personajele jumătate oameni și jumătate animale din tablourile lui Câlția nu dau întotdeauna impresia că sînt serioase, așa cum, în realitate, ele sînt. Artistul trimite către tenebros și absurd, către mascarade pîrînd a explica tragedia globală a omenirii prinsă într-un imens păienjenis autoconstruit din care nu are scăpare. Libertatea lui Câlția este vizibilă peste tot. Parcă dintr-un colț al fiecărui tablou zărim chipul artistului zîmbind ironic și îngăduitor după ce și-a formulat mesajul ambiguu. Fără interpretare este imposibil să înțelegem fabulosul și absurdul acestei arte.

Prof. univ. dr. Victor NEUMANN
Director Muzeul de Artă Timișoara

Cum comunică muzeele cu publicul lor

Muzeul de Artă Timișoara a fost partener în cadrul proiectului EXPO-EDU-TEXT. Textele de muzeu - între comunicare și educație. Proiectul a început în luna mai a acestui an și s-a încheiat în noiembrie, iar rezultatele sale pot fi admirate în Galeria de Artă Europeană.

Proiectul a fost coordonat de Asociația pentru Formare Profesională, în parteneriat cu Muzeul de Artă Timișoara, Muzeul Casa Mureșenilor Brașov, Colias International, Global Mindscape și Asociația pentru Protecția Patrimoniului. În cadrul proiectului s-au derulat două sesiuni ale unui program de formare profesională care s-au adresat muzeografilor și specialiștilor în educație muzeală, una la Muzeul de Artă din Timișoara și una la Muzeul Casa Mureșenilor Brașov. Programul de formare a fost conceput în echipă de către Alexandra Zbucnea, prodecan al Facultății de Management din cadrul SNSPA și consultant marketing cultural al RNMR, Angelica Iacob, specialist în educație muzeală, fondatoare a Global Mindscape, Christopher Wood, specialist în turism cultural, fondator al Australians Studying Abroad, Mihaela Murgoci, specialist în formare profesională în domeniul culturii și Amalia Alexandru, specialist în comunicare culturală. Proiect cultural finanțat de Administrația Fondului Cultural Național.

În cadrul sesiunii de la Timișoara au fost create o serie de texte, plecând de la cercetarea făcută de curatorul Galeriei de Artă Europeană, Marius Cornea. Textele au fost apoi editate și adaptate de aceeași echipă care a conceput și programul de formare profesională. Ele au fost testate în cadrul unei cercetări experiment - două focus grupuri, iar în funcție de feedback-ul publicului țintă ales au fost selectate textele care au fost puse la dispoziția publicului. Este pentru prima dată în spațiul muzeografic românesc când textele realizate de specialiști sunt oferite aprecierii publicului. În următoarea fază a proiectului am făcut o cercetare de public, o cercetare cantitativă, prin aplicarea unor chestionare.

În plus, la Muzeul de Artă din Timișoara a fost creat, tot în premieră, un traseu educativ prin Galeria de Artă Europeană, care atrage atenția publicului asupra poveștilor picturilor, texte rezultate, în mare parte, din munca de cercetare a muzeografului expoziției. Selecția obiectelor de muzeu care să facă parte din traseu a fost făcută în funcție de mai multe criterii. Primul criteriu a fost importanța obiectului în cadrul Galeriei. Un altul a fost "ineditul" poveștii din spatele operei de artă. Și nu în ultimul rând poziția obiectului în cadrul expunerii. Au fost selectate obiecte care să aparțină tuturor școlilor de pictură prezente în Galeria de Artă Europeană.

Bogdan NĂDĂȘTEAN

Mediterana din conduite

unui bloc tipic comunist. „Pînă acum tre să fi trecut o Mediterană prin conduite” – timpul se poate măsura și astfel. A fost unul dintre cei mai acerbi autodidacți. Livrescul, uneori excesiv, al poeziei lui pare a veni și din complexul lipsei de diplomă universitară, pe care poezia l-a învins. Acest mod de a fi l-a mitizat după 1993, anul morții.

Să ne imaginăm, realist, psihicul unui asemenea om: n-avea cum să nu fi conștientizat atât mizeria, cât și măreția, oricât de neagră, a undergroundului. Unul dintre ștabii literari vremii i-a trântit, la un moment dat, o frază celebră: „mă, vrei să intri cu bocancii în literatură?”

Cert e că, în felul lui rebel și nervos, Mono a intrat în literatură. Și chiar fără să se descalțe, ca la intrarea-n templu. De altfel, urmele sfînesc podeaua.

Așa cum, fatalmente, se-ntâmplă după o revoluție, a început să fie adjudecat și de cei care, pe vremea undergroundului adevărat, nu-i prea dădeau binețe. Pentru că ajunsese, de fapt, un simbol. Dacă, pe vremea vieții...vii, nonconformismul îi cam crea neplăceri, post factum și post mortem, anii subterani au trecut prin inevitabilul proces de romanțare. În plus, este și autorul unuia dintre gesturile legendare ale Revoluției: e insul care a oprit tramvaiele în Piața Maria. Imaginea revoluționarului s-a răsfîrnt asupra poetului. Și invers.

Alături de Adrian Derlea și Gheorghe Pruncuț, e una dintre legendele paveldaniste pe care noi, „douămiiștii”, n-am apucat decât să le...citim. Ceea ce a sporit misterul și fascinația. Cu ocazia unei filmări, la Boemă de Timișoara, mama lui m-a tras de-o parte și mi-a spus ceva-n genul: „S-ai grijă, că și Ionică, tot așa, pâr lung purta”.

Versuri care mi-au rămas, de la prima lectură a cărților lui, în minte: „cu pieptul descoperit și-n mare pompă/inainte de moarte ne vom spăla de păcate/ cu un furtun”. Sau, din Ca un vagabond într-o flanelă roșie (Marineasa, 1996): „priviri ne-am aruncat peste sicriul bu-nicii”.

O lirică în care strada dă năvală, „orizontala, cheală, grizonată”, iar ziua și noaptea se retrag la fel de agonice. Lumina stelelor ori e de gaz (slabă, fadă, artificială), ori asupritoare.

Ion Monoran e (și) un poet al privirii și priveliștilor urbane. „Înfășor firele de sînge ale unei priveliști” – un vers care, așa zicând, trece dincolo de nervurile roșiatice ale ochilor oboșiți. Raporturile dintre straturile peisajului sunt, nu o dată, paradoxale. Avem, pe de o parte, un caligraf al formelor, iar pe de alta, un prozaizant exemplar. Finețea e subminată de ironie, însă nu-și pierde noblețea. Performanța stă tocmai în această ambiguitate postmodernă, în vioiciunea simultană a ironiei, kitschului (de)voalat și a recuzitei de modă veche perfect integrate poetic: „spre ultimul etaj/unde vîntu-i un cîntec/ iar norii/de un verde pâl-păitor/ bodogănesc pe streșini”. Bodogănesc e, în context, esențial. Verbul acesta „neaoș” schimbă total registrul, atentează la frumusețea „clasică” a norilor. Alteori, poetul glosează, cu aerul autentic al unui estetic, asupra „filogeniei formelor/ prin care poate trece fără opreliști/ clipa fugară”. Acest discurs înalt e doar una dintre culorile paletelor. Cultura poetică nu rezidă în livrescul pur, ci în mixajul de registre.

Peregrinarea, când numită ca atare, când subînțeleasă, e un modus vivendi, o boemă la

pas. „De câteva ceasuri prin oraș/ iubit cu singur” sau „cu voce rece de metal/ pătrund vînturile prin ferestruici/ iar prin perdelele tușișurilor/ vise temerare”. „Orașul continuă să fâlfaie”.

O peisagistică cu vocația glosării livești, a țeserii și descălcării conturilor. Când într-o manieră elevată, când „profanatoare”. Extraordinar e efectul de prezență. „Veniți, privighetoarea cîntă/ frumoase incertitudini/ taie cerul în fășii/ moi și verzi/ între galben și albastru/ sau portocalii între galben și roșu/ vagi forme de cristal țes mușchii pe ziduri/ din nesigur luțește acum o oarece/ sau răsăritul de lună al vîntului/ prin orașul de tristeți și răs”. E ironizarea pastelului feeric. Folosește des construcții gen „între galben și albastru”. Dar culoarea, mai degrabă prozaizează decât... colorează. Asistăm la un fel de „grămezi organizate”, la o aglomerare textuală pe măsura ideii de „aglomerare urbană”. Sintaxa, poetul are cultul și obsesia ei, e voit întortocheată: „privind camioanele cum se strecoară pe șosea/ cu obloane zornăind pe piatra colțuroasă/ albas-

tre sau verzi scorjite în soarele după-amiezii/ când păsări pribege ca vitele înecate în praf/ năpăstuiesc roiurile de muște-n scăderea luminii/ ușoare ca paiele pe miriștile-ncremenite/ în urma combinelor pe coridoarele imaculate”.

O concretețe când frustă, când luxuriantă, captată când simplu, când „serpentiniform”.

A fost marele absent al meselor la care stăteam cu George Lină, Eugen Bunaru, Daniel Vighi sau Viorel Marineasa. Paradoxul e clasic, sunt absențe mai vii decât orice prezență. În felul ei, povestea e mai importantă decât viața. În, mai ales, măsura în care orice viață se stinge o dată cu „posesorul”, dacă nu devine poveste. Dispariția prematură a unui poet ajuns în plină maturitate, patruzeci de ani, e ingredientul tipic care înteește legenda. Diferențele dintre amintire și fantasmă se estompează.

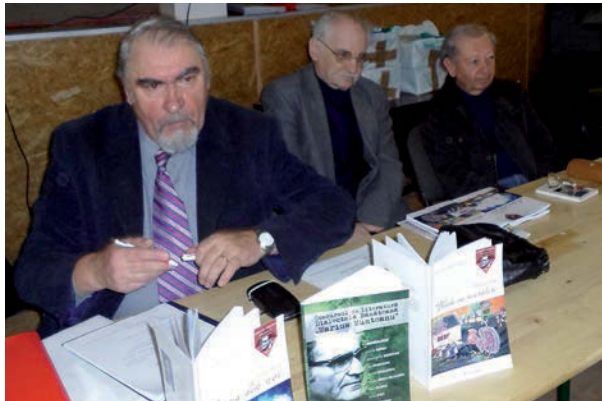
Mono i-a rezistat, cu problemele de rigoare, comunismului. Și, în 1989, i s-a opus ferm. Cred că poezia lui și-a câștigat „dreptul la timp”, cea mai adevărată „rezistență prin cultură”.

Tudor CREȚU

Festivalul de poezie dialectală „Marius Munteanu” - la ediția a II-a

Duminică, 17 noiembrie 2013, Sala Lira a Casei de Cultură din Timișoara a găzduit gala Festivalului de poezie dialectală „Marius Munteanu” ediția a II-a, cel mai consistent concurs de poezie dialectală existent în prezent.

Câștigătorii premiului „Marius Munteanu” au fost

profesorul Sergiu Boian, născut în comuna timișeană care poartă numele primului scriitor recunoscut din literatura dialectală bănățeană - Victor Vlad Delamarina și poetul consacrat Pătru Chira, veteranul scriitorilor dialectali bănățeni.

Festivalul de poezie dialectală „Marius Munteanu” se desfășoară pe trei secțiuni - poezie, proză și teatru - și îi reunește pe cei mai importanți scriitori dialectali din spațiul bănățean. Structura festivalului este una aparte, o ediție derulându-se pe parcursul a doi ani, astfel că duminică au fost nominalizați câștigătorii marelui premiu al primei ediții, cel mai în vârstă și cel mai tânăr dintre creatori (în cazul de față poetul Petru Chira, născut în anul 1938 și Sergiu Boian - tânărul poet dialectal născut în anul 1983).

Totodată, au fost nominalizați cei opt scriitori selec-

tați la ediția a doua a festivalului, care apar și în volumul colectiv de literatură dialectală. Aceștia sunt: Vasile Barbu (Vojvodina) - secțiunea poezie și teatru; Teodor Groza - Delacodru (Vojvodina) - secțiunea poezie; Ionel Stoit (Vojvodina) - secțiunea poezie și proză; Sorin Olariu (Chicago) - secțiunea poezie; Gheorghită Brebenar - secțiunea poezie; Ilie Dragalina - secțiunea poezie; Cornel Dragoescu - secțiunea poezie și teatru și Ioan Vodicean - secțiunea poezie. Dintre aceștia se va alege câștigătorul anul viitor.

Juriului Festivalului de poezie dialectală „Marius Munteanu” a avut următoarea componență: Președinte: Prof. Univ. Dr. Cornel Ungureanu - critic literar, președintele Filialei Timișoara a Uniunii Scriitorilor. - Membri: Prof. Univ. Dr. Ioan Viorel Boldureanu - eseist, prozator, etnolog, membru al Uniunii Scriitorilor; Lector univ. Gabriela Glăvan - eseist, specialist în literatura română și comparată; Prof. Univ. Dr. Simion Dănilă - traducător, dialectolog, membru al Uniunii Scriitorilor; Dipl. Ing. Remus Nistoran - redactor realizator, Radio Timișoara; - Secretar: Prof. Pavel Deheleanu - Directorul Casei de Cultură a Municipiului Timișoara.

Volumele de poezii ale laureaților precum și volumul colectiv al nominalizațiilor ediției a doua a Festivalului de poezie dialectală „Marius Munteanu” au fost îngrijite, prefațate și glosate de Ioan Viorel Boldureanu, Simion Dănilă și Cornel Ungureanu.

Evenimentul a fost completat cu poezie din lirica lui Marius Munteanu, grație înregistrărilor din fonoteca Radio Timișoara, dar și cu momente muzicale susținute de Victor Georoceanu și Grigore Merceanu.

Fenomenul literaturii dialectale este specific Banatului, având așadar o binemeritată unicitate.

Ada MARINCU POPA

Premiile Pro Juventute ediția a XII-a

Joi, 12 decembrie 2013, în Sala Multifuncțională a Consiliului Județean s-a desfășurat deja tradiționala manifestare PRO JUVENTUTE, dedicată elevilor merituosi și profesorilor care i-au pregătit.

Premiile PRO JUVENTUTE, acordate anual, au ca scop recunoașterea rezultatelor deosebite în diferite domenii de învățământ și sunt atribuite de Consiliul Județean Timiș pe baza informațiilor furnizate de Inspectoratul Școlar al Județului Timiș.

În cadrul manifestării PRO JUVENTUTE 2013 au fost premiați 83 de elevi și 94 de profesori, care au primit o plachetă, diplomă și diferite sume de bani, în funcție de rezultatele obținute... Suma totală alocată în 2013 pentru premiarea elevilor este de 60.390 lei, iar pentru profesori, de 57.141 lei.

Ada MARINCU

BUCOVĂȚ

Primarul Tiberiu Jivan:

„Din fonduri proprii, facem câte o stradă în fiecare an”

În satul Bazoșu Nou, numărul caselor s-a triplat în ultimii ani

“Să redevenim ceea ce am fost!”. Acesta era un slogan al oamenilor din Bucovăț când se făcea referendum pentru desprinderea de Remetea Mare. Primarul Tiberiu Jivan conduce comuna Bucovăț, reînființată în 2007, pentru încă un mandat cu acest scop în gând. Este mulțumit de ce a reușit să facă până acum ținând cont că atunci când a început activitatea nu avea personal nici pentru a încasa taxe, nu avea nici secretar și nici nu era sigur unde va fi sediul primăriei. Jivan a fost, anterior, viceprimar în comuna Remetea Mare.

Din vara anului trecut, de când a preluat un nou mandat, viața în comună a cunoscut îmbunătățiri și se anunță lucruri interesante, cel puțin pentru timișorenii care ies tot mai des în împrejurimi, mai ales la pădurea de la Bazoșu Nou. “Am făcut reparații capitale la școală, reparații la căminul cultural, am conservat la Bazoș școala cu clasele I-IV, am făcut acoperișul și tencuiala exterioară. Dacă mai e nevoie, putem să reparăm și interiorul, dar acum nu este îndeplinit numărul de copii. Avem în construcție la Bucovăț o piață care trebuie să fie gata până la final de an și un muzeu al satului pe care sperăm să îl finalizăm cât mai repede. Am luat un model de casă de la Jebel, cu ajutorul celor de la Muzeul Banatului, și se va reface clădirea după acel model. Domnul învățător are foarte multe materiale vechi, mobilier, pe care le poate expune și pentru alții. S-a terminat și monografia satului, după 10 ani de muncă, am prevăzut să facem lansarea cărții anul viitor, în septembrie”, spune Jivan.

Interes imobiliar foarte mare

Primarul dorește să păstreze comuna ca o zonă nealterată de industrie și dedicată în special traiului în bună comuniune cu natura. Dezvoltarea imobiliară a fost evidentă. “La Bucovăț am făcut câteva planuri urbanistice generale, unul cu 40 de locuri pe care l-am vândut cu 8 euro + TVA pe mp, iar pentru tineri am dat alte 100 de locuri de case la Bucovăț și 40 la Bazoș. Mai avem câteva cereri, dar nu mai avem teren; celor care nu au construit încă le vom redistribui locurile pe care nu s-a construit. Pe trei PUZ-uri s-au dat cele 140 de locuri. Un al patrulea PUZ este finalizat acum. La Bazoș numerele de casă aproape s-au triplat, de la 120 la 340, aproximativ. Peste așteptări! S-a construit destul de mult în cinci ani, atât în intravilan, cât și în extinderile făcute. Spre Moșnița sunt case foarte frumoase. Am realizat în aceste patru PUZ-uri rețelele electrice, am făcut drumurile pietruite”, enumeră primarul. Din dezvoltarea imobiliară s-au strâns și banii la bugetul local, care permit acum realizarea mai multor investiții. Cei care au construit case au făcut proiecte, au plătit taxe, locurile de case s-au și vândut, un leu de ici, de colo.

“Eu întotdeauna am încercat să fac cu bani puțini lucruri multe. În România se fac lucrări pe bani mulți, când există și soluții pentru a se face cu bani mai puțini. Poate sunt primării

în România care au abuzat și au triplat prețurile la licitațiile făcute în primărie, dar dacă există SEAP (Sistemul Electronic de Achiziții Publice, n.r.), trebuia să se facă și un preț: ca de exemplu, cât este un metru pătrat de tencuială, începând cu mortar, manoperă, cât costă metrul pătrat de asfalt la grosimea de..., între minim și maxim. În loc să se facă cu bani puțini lucruri multe, se fac cu bani mulți lucruri puține”, este de părere Jivan.

Oamenii vor rețea de canalizare

Comuna Bucovăț este inclusă în proiectul societății Aquatim pentru lucrări la rețele de apă și canalizarea, iar Tiberiu Jivan spune că își pune speranța mai degrabă în condu-

cerea Consiliului Județean pentru a se face rețea împreună cu Remetea Mare. Prin asocierea pe care o au cele două comune, s-ar putea face un proiect comun, un studiu arătând că ar fi necesari circa 5 milioane de euro. “Nu cred că ar ajunge banii separat, nici pentru una dintre localități. Am făcut un studiu de fezabilitate cu stație de forare, costa cinci milioane de euro și cam atâta am văzut că ar fi pe cele două localități, patru milioane la Remetea și un milion la Bucovăț, cu suma aceasta am termina toată rețeaua. Cheltuielile sunt mult mai mici cu apa, luăm în calcul că apa e la diferență de nivel de 47 m, doar între Bucovăț și Bazoș ar trebui suplimentată presiunea cu o stație de repompare”, explică Jivan.

Vestea bună este că până la finele lui 2015, la Bucovăț va fi și gaz, un vis al localnicilor de ani de zile. Discuțiile durează de aproape 20 de ani! “Am finalizat și contractul cu gazul. Termenul de execuție al lucrării este 31 decembrie 2015. Pentru mine este o problemă rezolvată după aproape 20 de ani. Cine dorește să se branșeze plătește taxa de 1.500 de lei și se rezolvă, Primăria nu va da niciun ban. Avantajul pe care l-am avut noi este că aveam rețelele de gaz demult în pământ. Mai sunt avize de luat, sunt documentații care durează, se poate ca lucrarea să se termine și mai repede”, punctează edilul, care mai afirmă că anul viitor vrea să se apuce și de asfaltări de străzi din fonduri proprii și să nu mai aștepte după fondurile europene. “Din fonduri proprii, facem câte o stradă în fiecare an, una la Bucovăț, una la Bazoș și în 3-4 ani e toată comuna asfaltată”, a calculat primarul.

Pădurea de la Bazoș, din nou în patrimoniul comunei Bucovăț

Comisia Județeană de Fond Funciar a decis în acest an să atribuie parcul dendrologic de la Bazoșu Nou comunei Bucovăț, în baza Legii 247. Primăria Receaș a atacat decizia în instanță, dar Jivan crede că procesul este câștigat 100 la sută de către avocații care pledează pentru interesul comunei Bucovăț. “Receașul nu a înțeles de unde avem pădure, că avea Bazoșul, Comisia de Fond Funciar a înțeles, după atâția ani, despre ce e vorba. Fosta comună Bazoș s-a despărțit în 1968, dar proprietățile nu și le-a împărțit, comuna nu putea avea bunuri. Receașul a preluat Bazoșul, iar Bazoșul Nou a fost trecut la Remetea Mare. Când s-a făcut împărțea, Receașul a vrut toată pădurea, iar la Remetea să nu rămână nimic. Pădurea a fost un bun dobândit împreună de la conții Ludovic Ambrozie și Ștefan Ambrozie, iar în 1931-1932 a ajuns în proprietatea comunei. Parcul îl vom da în administrația Direcției Silvice. Institutul de Cercetări și Amenajări Silvice vrea să se implice în dezvoltarea parcului, s-a făcut curățenie, s-au plantat într-o poiană mai mulți copaci din diferite părți ale lumii, s-a făcut un parc al consulatelor. Chiar și consulul statului Peru era de față. Ambasada Franței a ajutat la amenajare, în turn se dorește să se facă un muzeu al faunei, cu păsări mici împiaite, și un laborator. Ne-a ajutat și Consiliul Județean astă vară, stropind pentru țăntari, erau o problemă reală înainte”, afirmă Jivan.

Planuri pentru 2014

“Cred că anul viitor vom avea un buget mai mare. Eu sunt optimist din fire”, spune, încrezător, Tiberiu Jivan. “Văd că Guvernul Ponta a dat ordonanță ca până la 100.000 de euro să nu se facă licitație, este un lucru bun pentru că se derulează mai rapid o licitație și rezultatele sunt mai bune. Există primării care au datorii de miliarde de lei. Guvernul Ponta nu este corect să le plătească arieratele. Ordonanța 52 spune clar ca dacă nu ai bugetare pe o lucrare ce vrei să se execute, nu ai voie să o faci, este caz penal. În loc să îi lege pe cei care nu respectă legea, le dă bani. Noi suntem primărie mai săracă, dar ne gospodărim banii foarte bine, nu am niciun leu datorie la nicio firmă. Am lucrat așa, dacă am bani, fac, dacă nu am, nu fac. Pentru 2014 am dat la proiectare un teren de sport sintetic în curtea școlii, deocamdată neacoperit, pentru că nu avem posibilități materiale, extinderea grădiniței, pentru a crea mai mult spațiu. Crește numărul copiilor. Dorim să facem o mansardă și la Primărie, să fie acolo o sală pentru oficierea căsătoriilor, pentru Consiliul Local. Investiția ar fi mică. Am luat ca model Primăria de la Dumbrăvița. Pe viitor, dacă tot crește numărul de copii, ne-am gândit să mansardăm și școala, este o variantă mai ieftină. Ar fi mai bine dacă s-ar face și drumul de la Bucovăț către Timișoara, în Calea Șagului, prin Moșnița, Urseni, să se realizeze ca o centură”, propune Jivan.

În ceea ce privește partea economică, aflăm că la Bucovăț există o firmă care confecționează silozuri pentru cereale, iar la Bazoșu Nou a concesionat cineva un teren pentru a construi o pensiune, se va face și o bază hipică, iar pe viitor vizitatorii vor putea să se plimbe prin împrejurimi cu șareta.

Alina SABOU

ȘANDRA

“Am creat un parc industrial pe o suprafață de 70 de hectare pentru viitorii investitori în comună”

Interviu cu primarul Luchian Savu

- Ce investiții ați avut în comună în anul 2013 și ce planuri aveți pentru 2014?

Luchian Savu: Drumuri și alei pietonale, căminele culturale, sprijinirea evenimentelor comunității, Biserica catolică din Șandra, modernizarea postului de poliție au fost doar o parte din prioritățile activității noastre în anul 2013. În urma demersurilor noastre și cu acordul sucursalei CEC Timiș, în comuna noastră a fost amplasat, la sediul Primăriei, un bancomat al acestei bănci util îndeosebi pentru pensionari și nu numai. La căminul cultural din Șandra fost amenajată scena, s-a amenajat platoul din curtea interioară și s-a construit o terasă exterioră astfel că evenimentele comunității pot avea loc în condiții optime. De asemenea, am demarat construcția unui cămin cultural în localitatea aparținătoare Uihei. Rețeaua de apă a fost în centrul atenției noastre în acest an, astfel că am finalizat lucrările de foraj la cel de-al treilea puț de apă din localitatea Șandra. O altă investiție necesară a fost cea a amenajării unei scene în aer liber în parcul central din Șandra, loc tradițional de desfășurare a Zilei localității și Rugii. În anul 2013 au mai fost realizate alei pietonale în parcul de vis-a-vis de Biserica Catolică și către “Școala mică”, s-au pietruit drumuri în Șandra și Uihei, s-a reabilitat și modernizat incinta Postului de Poliție din Șandra. Primăria Șandra a venit în sprijinul școlilor și grădinițelor pentru ca preșcolarii și elevii din Șandra și Uihei să aibă condiții cât mai bune de învățat. Astfel, au fost igienizate clasele, holurile, grupurile sanitare de la grădinițe și școli, iar la grădinița din Șandra, pe lângă igienizarea necesară pentru începutul anului școlar, s-au zugrăvit două săli de clasă și coridorul. De asemenea, s-a construit un gard din plăci de beton în curtea Școlii Gimnaziale din Șandra. La Uihei, am finalizat construcția unei baze sportive. Una dintre cele mai importante investiții

ține de reabilitarea Bisericii Catolice din Șandra, lăcaș de cult emblematic pentru comună. Această investiție se realizează în urma unui parteneriat încheiat între Episcopia Romano-Catolică Timișoara și Primăria Șandra.

Pentru anul viitor prioritatea principală va fi modernizarea și extinderea sistemului de alimentare cu apă pentru localitățile Șandra și Uihei. Proiectul, în valoare de 1,7 milioane de euro, beneficiază de finanțare guvernamentală în proporție de 90%. Este o investiție de amploare ce prevede reabilitarea și modernizarea a 20 km de rețea existentă, construcția unei stații de tratare a apei, a unei stații de pompare, amplasarea de 62 de hidranți în Șandra și 26 la Uihei. Nu pot omite, în final, extinderea rețelei electrice în zona locurilor de casă pentru tineri, lucrare ce se va executa în două etape, prima cu realizarea unui post de transformare și introducerea rețelei și, a doua, realizarea iluminatului stradal și ambiental.

- Ați inițiat un proiect pentru deschiderea unui parc fotovoltaic. În ce stadiu sunteți și ce ar presupune investiția?

Luchian Savu: Ne bucurăm de faptul că firme private din zona energiei regenerabile au investit, și vor investi, în comună. Noi le-am acordat tot sprijinul în a realiza aceste parcuri fotovoltaice conștienți fiind că prezintă oportunități, deopotrivă din punctul de vedere al creării de locuri de muncă, dar și de atragerea de resurse la bugetul local. Nu mai amintesc faptul că zona comunei este cunoscută ca una de exploatare petrolieră or, în spiritul ecologic de care ar trebui să dăm mul-

ți dovadă, suntem pentru asemenea investiții în producerea de energie cu ajutorul panourilor solare. Concret, la momentul actual este deja finalizat un parc fotovoltaic care a creat cinci locuri de muncă. În viitorul apropiat, mă refer la anul viitor, se vor mai realiza de către firme private alte trei asemenea parcuri. Valoarea totală a investițiilor în cele patru parcuri fotovoltaice este de 44 milioane de euro.

- Cum stați cu canalizarea? Există proiect? Există solicitari?

Luchian Savu: Alături de reabilitarea și modernizarea rețelei de apă, canalizarea este o altă prioritate majoră a noastră. Încă din anul 2012, comuna Șandra a aderat la ADI 15 Vest și facem demersurile de rigoare pentru depunerea proiectului de canalizare pentru cele două localități. Urmează să depunem cererea de finanțare pentru a putea demara investiția.

- Ce investitori sunt pe raza comunei și ce potențial de dezvoltare ar fi la Șandra?

Luchian Savu: Ca investitori cu volum de activitate ridicat aș aminti SC Expert Petroleum, SC Alfred Toepfer International Logistic SRL, Pensiunea Schwabbenhaus și firmele care construiesc parcuri fotovoltaice SC SC Kronos SRL, respectiv SC Forcesolar 3 SRL. Când privește potențialul de dezvoltare al comunei consider că acesta este unul real iar noi, administrația locală, am făcut tot ceea ce este necesar pentru atragerea de investitori. Astfel, am realizat planul urbanistic general în cadrul căruia s-a creat un parc industrial pe o suprafață de 70 de hectare și o zonă de servicii pentru investitori de circa șase hectare. În aceste suprafețe de teren urmează a se introduce, în timp, utilități, rețea de energie, apă, canalizare, drumuri, astfel ca firmele să își desfășoare activitatea în cele mai bune condiții.

A consemnat Alina SABOU

PARȚA

Listă lungă de obiective realizate în anul 2013

Peste 90% dintre proiectele propuse la finalul anului trecut pe lista de investiții gândită pentru 2013 s-au realizat, spune primarul comunei Parța, Mihai Petricaș. Suma totală a investițiilor este de aproape 2,5 milioane lei. “Am avut o listă de investiții bogată, au fost 35 de obiective de finanțat, din care am reușit să îndeplinim mai mult de 90 la sută. Nu am reușit să facem anul acesta o capelă la cimitir, din cauza unor probleme cu terenul”, spune edilul. Lista de plusuri e lungă, cu obiective mai mari sau mai mici: s-au împrejmuțat cu garduri de beton cimitirele aferente celor patru culte religioase, s-a extins rețeaua de energie electrică la terenul de fotbal, dar și la noile zone de locuințe, a fost dotat căminul cultural cu mobilier și veselă, pentru 400 de persoane, s-a amenajat și dotat bucătăria pentru a putea susține evenimente, nunți, botezuri, s-a amenajat parcul comunal, s-a extins rețeaua de gaze naturale, la fel și rețeaua de apă, s-au schimbat filtrele pompelor de apă. Alte investiții s-au făcut în achiziționarea un buldoexcavator pentru

societatea de gospodărire locală, care are 100% acționariat Consiliul Local, dar și în cumpărarea unui microbuz cu 20 de locuri pentru elevi și echipa de fotbal.

“Un obiectiv mare este construirea stației de epurare, lucrare finalizată. S-au mișcat foarte repede, în nici 6 luni de zile au finalizat-o, mai mult au durat hârțile și licitația, contestația etc. Am primit fonduri de la Guvern pentru această lucrare, dar am folosit și buget propriu. Un mare obiectiv este un nou pod peste Timiș, am reușit să facem studiul de fezabilitate și acum se lucrează la proiect, sper ca până la finele anului să fie gata. Acum există un pod, dar este foarte vechi, are doar o bandă, vrem să-l facem pe două benzi pe cel nou și acces pentru pietoni. Expertiza tehnică a specialiștilor la podul vechi ne-a arătat că nu prea mai pot trece mașini de peste 20 de tone. Reabilitarea celui vechi ne-ar costa la fel ca și construirea unuia nou. Am promisiuni de la nivel județean că vom primi finanțare pentru pod și vom sprijini și noi lucrarea. Am mai asfaltat anul acesta

2,2 km de drum și cu asta am terminat, avem asfalt pe 25 de km, adică toată comuna”, adaugă Petricaș.

Pentru anul viitor, edilul are în plan continuarea licitației și realizarea canalizării, construirea unei grădinițe cu program prelungit și începerea lucrărilor la pod. “Fără lipsă de modestie, avem de toate la Parța: apă, gaz, asfalt, canalizarea va urma. Din primăvară, când ne permite timpul, ne vom ocupa de construire grădiniței. Avem 260 de copii la grădiniță și școală, aproape 60 sunt la grădiniță. Bugetul este 55 de miliarde de lei în bani vechi, pe 2013. Anul viitor dacă mai putem, în noul plan urbanistic zonal, vrem să mai facem o parte din rețeaua electrică, drumurile”, completează primarul. La ultimul recensământ la Parța erau înregistrați 2.170 de locuitori, de la 1.700, în urmă cu 10 ani. Cei mai mulți sunt timișoreni care s-au mutat în mediul rural, dar sunt și tineri care au solicitat teren de la primărie și au primit. “Am dat 100 de locuri de casă la tineri, 20 de hectare în total. Partea proastă este că nu

au construit, dar toți care au cerut au primit, dacă aveau domiciliul în Parța și aveau sub 35 de ani. Consiliul Local le-a mai dat un an de grație celor care nu au început lucrarea. Vreo 45 la sută au construit până acum”, contabilizează Mihai Petricaș. Un aspect interesant la Parța este că la dispensar se asigură permanența, iar medicii fac de gardă la fel ca la spital.

Viața economică e bogată

Pe teritoriul comunei Parța, extrem de generos, de circa 6.200 de hectare (470 de hectare este pășunea), sunt trei fabrici: Frigoglass, unde se fac diferite tipuri de frigidere, Krompack, unde se fac dopuri pentru sticlele de plastic, și o firmă franceză, ACV 02, care are activitate de turnătorie de aluminiu pentru piese de mașini. Mihai Petricaș nominalizează și fermele Smithfield: complexul Peciu, cel de Parța și FNC Pădureni, de unde se încasează cei mai mulți bani pentru bugetul local.

Alina SABOU

“Nu putem discuta de dezvoltare atâta timp cât nu avem o infrastructură rutieră pusă la punct”

Interviu cu vicepreședintele CJ Timiș, Călin Dobra

“Cred că a fost un an bun, dar sunt ferm convins că 2014 va fi un an și mai bun pentru că am pornit pe o linie bună”, ne spune vicepreședintele CJ Timiș, Călin Dobra, argumentând că administrația are obligația de a sprijini dezvoltarea județului, dar și investițiile la nivel de unități administrative, la nivelul primăriilor. O veste bună pentru comunitățile din Timiș este că, de curând, s-a reușit intrarea în Programul Național de Dezvoltare Locală, PNDL, gestionat de Ministerul Dezvoltării, cu aproximativ 20 de lucrări noi la rețele de apă, canalizare și drumuri comunale, lucrări care vor veni în sprijinul județului și în mod special și al primarilor, pentru că se vor aloca fonduri guvernamentale pentru aceste lucrări. “Este foarte bună strategia care a gândit-o guvernul, de a gestiona Consiliile Județene aceste investiții și de a le monitoriza pentru a ști foarte clar unde sunt necesare apa, canalul, drumul, să nu mai ajungem în situația de a face drumuri și după aceea să le spargem pentru a face rețea de apă și canal. Vor intra în program Moșnița Nouă, Giarmata, Birda, Periam, Lovrin, Balinț, Găvojdia, Tomnatic, Voiteg, V.V. Delamarina, Șandra etc. La începutul anului viitor se vor putea derula procedurile pentru licitațiile aferente lucrărilor”, ne spune Dobra. În interviul următor vom afla mai multe vești bune pentru dezvoltarea Timișului în 2014.

– Aveți în plan pentru 2014 mai multe domenii de acțiune, unul fiind dezvoltarea turismului în Timiș. Ce noutăți aveți pe acest plan?

– În plenul din 18 decembrie, a intrat spre aprobare proiectul prin care CJ Timiș să adere la Asociația pentru Promovarea și Dezvoltarea

Turismului în Timiș. Sper să adere și primării la această asociație, care are ca obiectiv prioritar promovarea și dezvoltarea turismului la nivel de județ Timiș și în special pentru perioada 2014 - 2020, noua perioadă de strategie de a atrage fonduri europene. Sunt convins că această asociație va avea un real succes și că se va reuși să se atragă cât mai multe fonduri pentru județul Timiș. M-am gândit și la centrele de informare turistică, făcute pe proiectele atrase de primării, acestea ar fi normal să fie legate între ele la nivel de județ și poate să găsim o coordonare a activității lor prin această asociație județeană. În urma vizitei din toamnă în județul Rosenheim, în Germania, în urma unei prezentări făcute de președintele Consiliului Județean de acolo de acolo mi-a venit și ideea de a demara această asociație județeană.

– Ați semnat un contract pentru înființarea de registre agricole online. Ce presupune acest sistem?

– Acest proiect pe care l-am semnat la Ministerul pentru Societatea

Informațională, în prezența dlui premier Victor Ponta, a dlui ministru Dan Nica și a ministrului Fondurilor Europene, Eugen Teodorovici, se numește Sistem integral de taxe, impozite și registru agricol. CJ Timiș este lider de proiect și participă alături de alte 15 primării din județul Timiș. S-au depus două proiecte de acest tip pentru a accesa fonduri europene, dar numai unul a fost aprobat. Cel de-al doilea se încadrează din punctul de vedere al cererii de finanțare, a punctajului, dar, din cauza bugetului limitat, nu s-a aprobat. Practic, se va crea o interconectivitate între CJT și primării în mod special pe registrul agricol. Se vor cumpăra pentru CJT calculatoare, laptopuri și chiar tablete legate la imprimante portabile pentru a se putea desfășura munca în teren. Valoarea proiectului este de 6,75 milioane lei, iar suma de 135.000 lei aproximativ este cheltuielă neeligibilă, care va fi suportată 50 la sută CJT, iar 50 la sută se va împărți în mod egal la cele 15 primării, ceea ce înseamnă aproximativ 5-6.000 de lei contribuție pentru fiecare.

– În 2013 s-a schimbat și regimul unor drumuri, de la comunale, au devenit județene. De ce s-a luat această decizie?

– Așa este, au trecut un număr de 12 drumuri comunale în administrarea CJ Timiș. Am luat decizia de a prelua aceste drumuri pentru că sunt drumuri care se încadrează în categoria drumurilor județene, leagă obiective turistice importante sau chiar investiții ale CJT, cum ar fi în zona deponiei de la Ghizela. E important să preluăm aceste drumuri, deoarece CJT are o altă forță din punct de vedere financiar și trebuie să venim în sprijinul primăriilor

pentru a reabilita sau chiar asfalta unele drumuri, unele neavând niciodată asfalt. O prioritate pentru CJ Timiș este infrastructura rutieră, nu putem discuta de dezvoltare din punct de vedere economic și turistic atâta timp cât nu avem o infrastructură rutieră pusă la punct. Lucrările vor începe anul viitor.

– Există vreo listă prioritară de investiții pe aceste drumuri?

– Prioritară pentru noi este încheierea lucrărilor începute în acest an, după aceea continuarea tronsoanelor de drumuri unde s-a lucrat în 2012-2013. Un exemplu ar fi drumul făcut, după 20 de ani, de la Lugoj - Jabăr - Ohaba Forgaci și apoi va trebui continuată legătura Ohaba cu Racovița, astfel vom lega două comune mari, Boldur și Racovița. Un alt drum foarte important pentru noi este sporirea capacității către aeroport, pe un drum cu patru benzi, avem în plan și descărcarea de pe autostradă, de la Sănandrei. Avem câteva drumuri de importanță majoră în județul Timiș pe care vrem să intervenim. Se deschid noi linii de finanțare și vom vedea exact pe ce program de finanțare le vom include.

– Ce ați reușit să faceți prin ATOP - Autoritatea Teritorială de Ordine Publică pentru timișeni, în 2013?

– Ne întâlnim aproape lunar în ședința ATOP. Acum așteptăm de la furnizor achiziționarea celor șapte mașini pentru Inspectoratul de Poliție, este una dintre realizările pe anul acesta la ATOP. Mașinile vor fi distribuite de comun acord cu IPJ în zonele din Timiș unde au probleme din punct de vedere al parcului auto. La ultima ședință ATOP s-a luat decizia ca, în urma unei analize pe care o va face Inspectoratul de Poliție, să stabilim dacă în 2014 vom face investiții din punctul de vede-

re al achiziționării unor semnalizări mai speciale la trecerile de pietoni din preajma școlilor pe drumurile județene. S-a venit cu o propunere din partea IJP de a achiziționa stâlpi cu indicatorul de trecere de pietoni care să aibă independență energetică, cu un panou solar deasupra și care să aibă și un sistem luminos eficient și pe vreme nefavorabilă, în mod special când e ceață. În ATOP am discutat și despre accidentele la liniile ferate și în mod special la cele unde nu există marcaje. Am trimis o adresă către Regionala CFR și am fost plăcut surprins că la zona Găvojdia, unde au fost multe accidente s-au făcut intervenții în zonă. Nu au modificat sistemul de trecere la calea ferată, dar mi s-a spus că au un sistem modern, cu semnalizare acustică și luminoasă. S-a defrișat zona, aceasta fiind cea mai mare problemă pentru a fi vizibilitate.

– Pentru 2014, se schimbă strategia de susținere financiară din partea CJ Timiș a Agendei cultural-sportive. Ce va fi modificat?

– În urma discuțiilor avute cu Comisia de cultură, învățământ și sport de la CJT am luat decizia că trebuie să avem o cu totul altă gândire a agendei cultural-sportive. S-a și constituit un ghid pe care trebuie să îl știe toți cei care vor să depună proiecte. Nu mi se părea normal să finanțăm anual aproximativ 5.000 de acțiuni, să le alocăm 200-300 de lei fără niciun fel de finalitate ori rezultate deosebite. Vom încerca să sprijinim acțiuni mari, de amploare, care să fie desfășurate în mai multe comune, nu doar în una singură, să fie implicat și CJT. Sunt ferm convins că vom reuși să schimbăm această gândire care a fost până acum pentru Agenda cultural-sportivă.

A consemnat
Alina SABOU

Pavilion expozițional nou la Muzeul Satului Bănățean

Muzeul Satului Bănățean Timișoara a inaugurat, în 15 noiembrie 2013, noul pavilion expozițional și administrativ. Clădirea are o suprafață de 2.682 de metri pătrați, trei spații

expoziționale, birouri, laboratoare și un depozit pentru peste 13.000 de obiecte. Valoarea totală a lucrărilor este de circa 22.000.000 lei.

„Mă bucur că am reușit să finalizăm această investiție. Este foarte importantă din mai multe puncte de vedere: avem noi spații expoziționale, sală de conferințe, dar și birouri pentru muzeografi, laboratoare pentru restauratori și spații de depozitare”, a declarat managerul Muzeului Satului Bănățean Timișoara, Claudiu Ilaș.

La rândul său, președintele Consiliului Județean Timiș, Titu Bojin a declarat că prin această investiție se fac pași importanți pentru crearea unui circuit cultural în Timișoara. „Muzeul Satului Bănățean este foarte important pentru Timișoara culturală și cu siguranță vom acorda în continuare atenție proiectelor de viitor. Sperăm ca în curând să putem realiza și acel circuit cultural, cu Muzeul Banatului, Muzeul de Artă și bineînțeles Muzeul Satului, dar și cu alte instituții de cultură. Mai avem o investiție, la Muzeul Banatului. Acolo sunt niște lucrări cu o valoare mult mai mare, cu finanțare europeană pe care o vom dirija în cea de-a II-a etapă de la Muzeul Banatului. Eu sper că cele două reperi alături de Muzeul de Artă să reprezinte Banatul și Timișoara, a conchis președintele Consiliului Județean Timiș, Titu Bojin.

C.T.

GĂTAIA

Orașul Gătaia se schimbă în bine cu fiecare zi

Discuție cu viceprimarul orașului Gătaia, Mircea Bâlc, om cu o bogată experiență în administrația locală, fiind, timp de patru legislaturi, consilier local.

- Ce mai este nou în orașul dumneavoastră?
- La capitolul infrastructură, amintesc că am reușit pietruirea tuturor străzilor din orașul Gătaia și, de asemenea, parțial, în localitățile Șemlacu Mic și Șemlacu Mare, inclusiv porțiunea care duce de la Drumul Județean la Șemlacu Mic. Am mai făcut pietruiri și la Sculea, pe toate drumurile din această localitate. Tot în acest an, în Gătaia au fost betonate trei străzi, Tudor Vladimirescu, Petrișor Hațegan și

Nicolae Bălcescu, pe o lungime, însumată, de aproximativ patru kilometri și au fost finalizate parcurile de la Primărie și de la BRD.

Lucrările pe care ni le-am propus pentru amenajarea de alei pietonale le-am amânat, deoarece în curând va demara proiectul Aquatim. Concret, vor fi lucrări ample de canalizare și alimentare cu apă. Abia după ce acestea se vor fi încheiat, vom trece și noi la amenajarea trotuarelor din orașul Gătaia. Vrem să facem lucru de gospodari adevărați. Nu facem întâi trotuarele, apoi să fim nevoiți să le deteriorăm cu lucrările de la canalizare și apă.

Am concesionat lucrările de canalizare și alimentare cu apă către operatorul Aquatim și așteptăm cu toții ca acest proiect să demareze și să prindă cât mai repede contur.

Deocamdată, Aquatim se ocupă doar de lucrările din localitatea Gătaia, însă avem depus un proiect de alimentare cu apă și pentru celelalte patru localități aparținătoare: Șemlacu Mare, Șemlacu Mic, Butin și Percosova. Proiectul a fost deja aprobat, urmează să fie finalizate documentația și finanțarea.

Tot la capitolul alimentare cu apă aș aminti că, din fondurile proprii ale Primăriei, s-au ame-

najat două fântâni la Sculea și una la Percosova.

- Ce alte investiții mari ați mai avut?

- În ultima perioadă a fost înlocuit acoperișul de la Centrul de Sănătate. S-a mai lucrat la reabilitarea totală, interior-exterior, a Primăriei și introducerea încălzirii centrale. Ca urmare, s-au reabilitat și izolat pereții clădirii.

La Percosova a fost reabilitat în întregime Căminul Cultural, a fost înlocuit acoperișul, s-a schimbat tâmplăria veche cu una nouă, tip PVC. Am reușit să finalizăm lucrările de introducere a încălzirii centrale și la Liceul Teoretic din Gătaia și suntem în curs de finalizare a lucrărilor de reabilitare a Casei de Cultură din Gătaia, unde, printre altele, am amenajat și grupuri sanitare moderne.

- Cum stați la capitolul cultură, culte, sport?

- În plan cultural, avem o serie de activități la care participă artiștii locali. În Butin, de exemplu, avem o formație de dansuri populare slovacă, iar în Gătaia - o formație de dansuri populare românești.

Am susținut, de asemenea, rugile și alte sărbători tradiționale ale comunității. La rugi, Consiliul Local a finanțat onorariile pe care le-au solicitat formațiile și artiștii care au venit să cânte cu prilejul acestor sărbători.

În măsura posibilităților pe care le-am avut, am ajutat, de fiecare dată când ni s-a solicitat

acest lucru, toate cultele religioase care ființează pe raza orașului nostru.

Nu am neglijat nici sportul, fotbalul local fiind una dintre ramurile sportive asupra căreia ne-am aplecat cu insistență în ultima perioadă. A fost reabilitată complet arena de fotbal din Gătaia, am făcut aici amenajări multiple, reparații, am reabilitat tribunele și gardurile. Terenul de joc este întreținut impecabil. Echipa noastră de fotbal, Progresul, nou-promovată din Divizia D Timiș, se află acum pe primele locuri ale clasamentului. De asemenea, avem o echipă de fotbal fete, la Liceul Teoretic din Gătaia.

- Ce ne puteți spune despre proiectele pe care le aveți?

- La capitolul proiecte, aș aminti intenția noastră de a reabilita drumul de la Șemlacu Mic la Percosova, însă acest lucru este posibil doar dacă vremea va fi favorabilă.

Avem în vedere reabilitarea parcurii dintre Primărie și „blocuri”, dar și asfaltarea străzii Muncitorilor, investiție care este acum în stadiu de proiect.

Mai pot aminti că am finalizat documentația pentru reabilitarea Parcului de la Gară, lucrările urmând să înceapă anul viitor. Ce pot să vă spun, însă, este faptul că orașul nostru se schimbă în bine cu fiecare zi!

**A consemnat,
Petru Vasile TOMOIAGĂ**

BIRDA

Discuție cu primarul comunei, Marius Stoian

Învățământul rămâne una dintre prioritățile primarului de la Birda

- Domnule primar, ce s-a realizat în comuna dumneavoastră la capitolul infrastructură, de la începerea noului mandat?

- Am reușit, în anul care a trecut, să finalizăm rețeaua de apă în localitatea Birda. Printr-un proiect finanțat pe Programul 577, criteriul 4, de către Consiliul Județean Timiș și de către Primăria Birda, prin bugetul local, am reușit să extindem rețeaua de apă la nivelul întregii localități, fiecare gospodărie având astăzi apă potabilă. Comuna dispune de două stații de tratare și pompare a apei, de patru puțuri forate, precum și de rețeaua corespunzătoare. Pot spune că avem apă potabilă în toate cele patru localități care alcătuiesc comuna

noastră. Tot aici, pot să amintesc că au fost montate cișmele stradale în toate localitățile comunei.

La infrastructură mai pot să adaug că a fost asfaltat în totalitate drumul comunal care leagă Birda de sate. De asemenea, amintesc că se fac pietruiri în fiecare an, pe toate străzile din Birda și satele aparținătoare. Chiar în această perioadă, am demarat lucrări de pietruire pe străzile unde acest lucru se impune.

Se mai lucrează la amenajarea de alei pietonale pe strada principală din Birda, trotuarele urmând să fie finalizate în acest an. În total, sunt prevăzuți 1.200 de metri pătrați de alei pietonale.

- Ce ne puteți spune despre realiză-

rile din domeniul învățământ, cultură și culte?

- În primul rând, vreau să vă spun că am renovat toate școlile înainte de începerea noului an școlar. Au fost amenajate corespunzător toate sălile de curs de la instituțiile de învățământ. În acest sens, școlile și grădinițele au fost modernizate: s-a înlocuit tâmplăria veche cu una tip termopan, s-au refăcut acoperișurile, am rezolvat problema alimentării cu apă și am făcut grupuri sanitare moderne. Un lucru foarte important este că am reușit să rezolvăm problema încălzirii, care se face acum cu ajutorul unei centrale pe lemne. Precizez că învățământul a fost una dintre prioritățile mele ca primar.

În localitatea Sângeorge a fost reabilitat Căminul Cultural și a fost dotat cu toate cele de trebuință, inclusiv mobilier și veselă, pentru nunți, botezuri, parastase ori alte ocazii. Aș mai aminti, la capitolul cultură, că avem în comună un cor de copii, care a participat anul acesta la prestigiosul festival-concurs „Lada cu zestre”.

La nivelul administrației locale, au fost cuprinse constant în buget și sume pentru culte, pe care le ajutăm de fiecare dată când ni se solicită

sprijinul. Toate cultele, fără excepție, sunt în atenția noastră.

- Cum stați la capitolul sport?

- Pentru a avea tineri sănătoși, dar și pentru ceilalți locuitori ai comunei care doresc să facă sport și mișcare în aer liber, anul trecut am inaugurat terenul sintetic de mini-fotbal. Pe acest teren se pot practica și alte sporturi, nu doar fotbalul, iar copiii de la școală au acces gratuit, în fiecare zi, între orele 8-12, pentru a-și putea desfășura aici orele de educație fizică.

- Proiecte mai mari?

- O veche dorință a tuturor locuitorilor comunei noastre este as-

faltarea drumului comunal Birda - Opațița - Deta. Pentru a realiza acest proiect, drumul a fost trecut în categoria drumurilor județene, pentru a putea fi asfaltat. Când va fi gata, drumul va scurta cu 10 kilometri distanța dintre Birda și Deta. Am mai depus un proiect și în ceea ce privește canalizarea comunei noastre. Am primit aviz favorabil pentru implementarea proiectului, care va prinde contur la Birda, Sângeorge și Mănăstire, în ultima localitate urmând să fie construită și stația de epurare.

**A consemnat
Petru Vasile TOMOIAGĂ**

Buget „bunice” pentru gospodărie

Viceprimarul din Birda, Sorinel Marcu, a completat cu câteva date despre viața economică a comunei. Și la Birda există asociații agricole sau firme străine care lucrează pământurile și chiar o fac foarte bine: circa 95% din suprafețe sunt lucrate, o firmă belgiană având chiar peste 1.600 ha în lucru. Ca agenți economici mari, la Birda este un sediu al fermelor Smithfield, unde lucrează mulți cetățeni din comună, alții fac naveta la Deta, la fabricile de acolo. Mai multe familii au plecat la muncă în străinătate, dar viceprimarul are convingerea că ei se vor întoarce, pentru că deja o fac, vara, când investesc în casă bani câștigați la muncă în străinătate. Pentru tineri s-au acordat 26 de locuri de casă, iar administrația vrea să extindă această facilități și pentru alți tineri. (A.S.)

NEVOIA UNOR STRATEGII DE DEZVOLTARE RURALĂ

Interviu cu Marian-Constantin Vasile, vicepreședintele CJ Timiș

– Dle vicepreședinte, pe lângă investițiile în infrastructura drumurilor, domeniul social, cultural, o mare parte dintre timișeni se ocupă cu agricultura. Ce demersuri s-au făcut pentru ei în 2013 și ce va urma în 2014?

– Pentru agricultori și nu numai pot anunța un eveniment care va avea loc chiar pe la jumătatea lunii ianuarie. Conducerile APDRP și APIA se vor afla la Timișoara pentru a lua parte la o conferință pe care o organizăm și care va avea legătură cu viitorul Plan Național de Dezvoltare Rurală 2014-2020, dar cu actualul. Vom vorbi și despre subvențiile date de APIA pentru fermieri. La acest eveniment vom invita atât primarii, cât și fermierii, în general beneficiarii acestor fonduri din partea PNDR sau APIA. La contractarea creditelor de către aceștia există tot felul de probleme, de aceea vom invita și băncile la acest eveniment. O altă inițiativă pe care o am este și înființarea unui cluster pentru agricultură, cel mai târziu până în ianuarie 2014. În această formă de organizare va intra mediul academic, agenții economice, asociațiile profesionale din domeniu, autoritățile publice și organizațiile relevante, precum și Camera de Comerț Timiș. Prima menire și cea mai importantă a clusterelor este să acceseze fonduri europene, dar, pe de altă parte, ele trebuie să valorifice unele inițiativă de la nivel național, să propună amendamente la unele acte normative care vin de la nivel național, instruirea beneficiarilor în domeniul agricol. Inclusiv comisariatul european pentru agricultură, Dacian Cioloș, spunea că banii europeni nu vor mai fi dați oricum, ci s-ar putea să se ceară o dovadă că acești beneficiari, în fiecare an, urmează un curs în domeniu. Clustere se pot afilia la asociații similare din Europa, la asociațiile de la nivel național, iar membrii, bineînțeles, pot și să încheie între ei contracte. Având aceste instituții, unele publice, altele private, se poate stimula activitatea agricolă. Foarte mulți privesc această inițiativă într-un mod pozitiv, așteptau ca acest dialog să se producă, dar nu a fost nimeni să-l închege.

– O dorință a producătorilor din Timiș este să poată să își comercializeze marfa pe piețele de la nivel local, în super-market-uri, în magazine, pentru ca bănașii să cumpere produse locale. Există soluții pentru ei?

– Încercăm să negociem acceptarea pe programele transfrontaliere România-Ungaria și România-Serbia finanțarea unor centre de colectare/stocare/marchetare/pre-procesare/procesare legume și fructe. Timișul are un potențial agricol foarte mare, avem producții foarte bune, dar unele produse se aruncă pentru că producătorii nu au unde să desfășoare marfa. Producătorii trebuie încurajați să predea marfa către un centru zonal de legume-fructe. Au fost cazuri în Timiș când firmele au ajuns să cumpere legume din Ungaria pentru ambalare, fiindcă din Timiș nu aveau de unde să ia marfa, și fiind nesustenabil să cumpere din Ungaria, și-au închis activitatea. Ar trebui să existe aceste centre care să planifice producția, să o colecteze, după care să o marcheteze și să o vândă către Uniunea Europeană sau să fie trimisă la Piața de Gros din București, de exemplu. Estimez că ar fi nevoie de cel puțin patru astfel de centre zonale. Trebuie să găsim finanțare pentru aceste centre și cu toții vom avea de beneficiat în timp.

– În acest an, la nivelul CJ Timiș s-au finalizat câteva strategii importante, care vor avea un impact pe termen lung. Despre ce este vorba?

– Autoritățile publice locale trebuie să știe că viitorul ciclu de finanțare europeană va necesita neapărat existența unor strategii de dezvoltare locală, dar și strategii județene. Planul de Amenajare Teritorială a fost finalizat în Timiș și reprezintă una dintre strategiile menționate, iar primarii trebuie să știe că toate

Planurile Urbanistice Generale ce vor fi făcute trebuie să fie alinate la acest PATJ, strategie care are un caracter director. În decembrie 2013, am lansat primul master-plan energetic din țară, ceea ce constituie o altă strategie importantă. La nivel județean începem să avem tot mai multe strategii care sunt coerente, dar și primăriile trebuie să își facă propriile strategii de dezvoltare locală, pentru a primi punctajul mare necesar obținerii de fonduri europene. Proiectele viitoare care vor fi vizate de către master-planul energetic se referă atât la confortul cetățeanului, cât și la agenții economice și la investitori: iluminat public, transport public în comun, eficientizarea consumului în clădirile publice, stabilitatea și capacitatea rețelei electrice ș.a. Trebuie înțeles că domeniul energetic este esențial, la fel de important ca și asfaltarea drumurilor, rețelele de apă și canalizare. Împreună cu ADETIM vom veni în ajutorul primarilor cu Ghidul Investitorului, document finalizat tot în decembrie 2013. Ghidul va conține date despre fiecare unitate administrativ-teritorială, pe suport electronic și tipărit. Investitorii interesați vor putea analiza simplu unde să investească în județ.

– La nivel de cooperare interjudețeană și euroregională, ce planuri concrete există pentru anul următor?

– Avem proiecte strategice la nivel județean, care vor ajuta zonele să se dezvolte și vor furniza locuri de muncă. Vrem, de exemplu, să identificăm surse de finanțare pe programele transfrontaliere pentru Parcul Industrial Triplex Confinium de la Beba Veche. Este o ambiție a tuturor celor trei state – România, Serbia și Ungaria –, pentru ca acele zone limitrofe sărăce să beneficieze de mai multe facilități. Să nu uităm de Centrul Intermodal de Transport Marfă ce va fi la Remetea Mare și va fi important, pentru că va conține facilități logistice și va crea un progres și în zonă. Pentru acest proiect, depindem acum de Ministerul Transporturilor să ne valideze contractul de asociere în participare, CNCFR fiind inclus în proiect.

Pe zona DKMT vom încerca să facem o corelare cât mai bună, pentru a se putea face în euroregiune atât schimburi de mărfuri, cât și de persoane. Sper să intrăm în spațiul Schengen cât mai curând. Să nu uităm și de faptul că încercăm să deschidem trei noi puncte de trecere a frontierei cu Serbia: Foeni, Comloșu Mare și Valcani. Aceste puncte se deschid temporar și vrem să le permanentizăm. Pe programul transfrontalier România-Ungaria, lucrurile sunt mai avansate, un subiect de negociere fiind finanțarea pe programul România - Ungaria a drumurilor transfrontaliere. Pe raza județului Timiș ar fi vorba de patru drumuri care să traverseze granița cu Ungaria și care vor fi folosite la maximum atunci când se va intra în Schengen. Un alt aspect foarte important este faptul că am început negocierea pe următorul Program Operațional Regional 2014-2020 a unor drumuri interjudețene. Am participat la negocieri cu cele patru județe din regiune. Până la ora actuală au fost propuse de către fiecare județ unele variante de conectare la rețeaua TEN-T, rețeaua europeană de transport. Un exemplu ar fi un drum care să vină din Caraș-Severin, să tranziteze Timișul la periferie, pe la Lunca de Jos, comuna Tomești și ulterior să meargă către Făget, trecând spre Hunedoara. S-ar conecta astfel trei județe. Subliniez că este doar un exemplu, există și alte drumuri propuse. Pe lista de rezervă a POR 2007 - 2013 există drumul de la Berzovia, trece prin Timiș și merge spre Lipova, proiect pe care îl vom prelua. Există variante și pentru zona vestică și cea sudică, așadar vizăm toate conexiunile posibile. Există inclusiv intenția Guvernului de a prelua pe viitoare programe de finanțare proiectele vechi, care nu au putut fi finanțate și au rămas pe lista de rezervă. Într-un fel este și

normal să beneficiați de munca deja făcută, unele dintre proiecte sunt încă în termen, altele trebuie doar actualizate.

– Pe lângă clusterul dedicat agricultorilor, aveți inițiativa ca CJT să co-înființeze și să adere la clusterul de turism, un domeniu nevalorificat suficient în județul nostru. Care sunt zonele prioritare pentru dezvoltare?

– Avem în Timiș oportunități ce se pot dezvolta pe mai multe paliere: balnear și de tratament, cultural, turism de tranzit etc. Există tot felul de locuri frumoase care pot fi valorificate, împreună cu patrimoniul pe care îl avem. Clusterelor au o abordare inovatoare, dar și o componentă solidă de business. Mă implic personal în proiectul de valorificare a potențialului turistic pe malul Begăi, dar există și alte proiecte pe care le vizăm: Surducul este o prioritate, de asemenea. De aceste proiecte vor beneficia și cei care au pensuni, cei cu business aferent agroturismului și serviciilor conexe, cum ar fi comercializarea diferitelor produse.

– Activitatea dvs. a cuprins în 2013 și preocupări pentru angajații CJ Timiș, dar și pentru desfășurarea unei medii de lucru mai eficiente...

– Așa este, la nivelul funcționării CJ Timiș, am făcut parte din două comisii importante, pentru ca actul nostru administrativ să fie cât mai eficient. Am fost președintele comisiei pentru actualizarea regulamentului CJT și președintele comisiei pentru negocierea Contractului Colectiv de Muncă pentru angajați și instituțiile subordonate. Vrem ca angajații să fie cât mai motivați și să primească beneficii în plus. Cred că dacă oferi, poți să și ceri. În acest caz, având în vedere salariile mici din domeniul public, am reușit să negociem o soluție de mijloc, astfel încât angajații să fie mai motivați în ceea ce fac. Un beneficiu de exemplu va fi acordarea unor abonamente în ceea ce privește transportul angajaților, cheltuieli pe care le vom achita din bugetul propriu.

– Ce mesaj aveți pentru timișeni în prag de 2014?

– În primul rând, aș încuraja primarii să participe la un dialog cât mai constructiv și eficient cu administrația județeană, asta însemnând în primul rând participarea la evenimentele importante legate de definirea unor strategii, instruire, consultări publice care trebuie să se facă pentru a se lua decizii pe termen lung. De obicei, rata de participare este foarte mică la aceste discuții. Am constatat că dialogul este minimal. Dacă ei nu pot participa, să trimită viceprimarii sau promotorii locali. Mesajul de bază pentru ei este să comunicăm cât mai bine în noul an. Îndemn primarii, totodată, să își facă strategia de dezvoltare locală pentru a putea beneficia de sursele de finanțare 2014-2020, pentru că în viitor aceste strategii sunt cruciale pentru a obține puncte pentru proiectele europene.

Tuturor timișenilor le doresc sărbători fericite, cu multă liniște și speranță, să se încarce cu cât mai multă energie pentru a avea un An Nou plin de succese!

A consemnat Alina SABOU

Cooperare pe domeniile social, al protecției copilului, al educației, al culturii dintre Timiș și Rhône

În luna noiembrie domnul președinte Titu Bojin însoțit de dl. Stanciu Pompiliu, consilier județean, și dna Atena Chiriac, consilier în cadrul Serviciului Relații Externe, s-au deplasat la Lyon, în Franța, pentru a semna noua Convenție-cadru de parteneriat cu Departamentul Rhône și pentru a stabili

acțiunile prioritare și axele cooperării pentru perioada următoare. În cadrul programului propus de partenerii din Franța au avut loc întâlniri de lucru atât între reprezentanții celor două instituții, cât și cu consulul general al României la Lyon, dna Gabriela Dancău.

În cadrul întâlnirilor, domnul președinte Titu Bojin a semnat o nouă Convenție-cadru de parteneriat cu Departamentul Rhône, care oferă astfel posibilitatea continuării acțiunilor de cooperare pe domeniile social, al protecției copilului, al educației, al culturii și al francofoniei și definește angajamentele administrației județene și ale Departamentului prin dezvoltarea de proiecte de cooperare și de acțiuni concrete. Astfel, în domeniul social, al protecției copilului și al educației se va continua cooperarea cu Centrul

de Plasament pentru Copilul cu Dizabilități Recaș în special în ceea ce privește proiectele de ameliorare a calității vieții sau de punerea în practică a unor programe de ucenicie prin organizarea de ateliere protejate pe diverse domenii și se va urmări dispozitivul de inserție socială și profesională în cadrul locuințelor protejate de la Lugoj, destinate publicului defavorizat, în special tinerilor care părăsesc sistemul de protecție a copilului.

Vor avea loc atât schimburi de experiență între specialiștii din domeniul social în perspectiva formării de formatori, cât și schimburi de tineri între județul Timiș și Departamentul Rhône în cadrul taberelor de vară. În domeniul culturii și al francofoniei se vor organiza schimburi culturale, se va promova francofonia în parteneriat cu Institutul Francez din Timișoara și prin intermediul Chaire Senghor din cadrul Universității de Vest, vor avea loc acțiuni de promovare a cinematografiilor franceze în colaborare cu Institutul Lumiere din Lyon și se

vor organiza schimburi de studenți și elevi între instituțiile de învățământ ale județului Timiș și Departamentului Rhône.

Consiliul Județean Timiș a manifestat dintotdeauna o preocupare permanentă pentru dezvoltarea, promovarea și menținerea relațiilor de cooperare cu autorități similare din țară și străinătate. Având în vedere argumente de ordin cultural, istoric, economic, regiunile franceze au reprezentat întotdeauna interlocutori importanți pentru județul Timiș în planul relațiilor de cooperare interregională externă, relațiile dintre Timiș și regiunile franceze fiind piloni constanți ai strategiei de cooperare a județului Timiș. Dintre acestea, însă, cea mai îndelungată relație de colaborare a județului Timiș cu un departament francez rămâne cooperarea cu Departamentul Rhône.

Atena CHIRIAC
consilier superior
Serviciul Relații Externe

